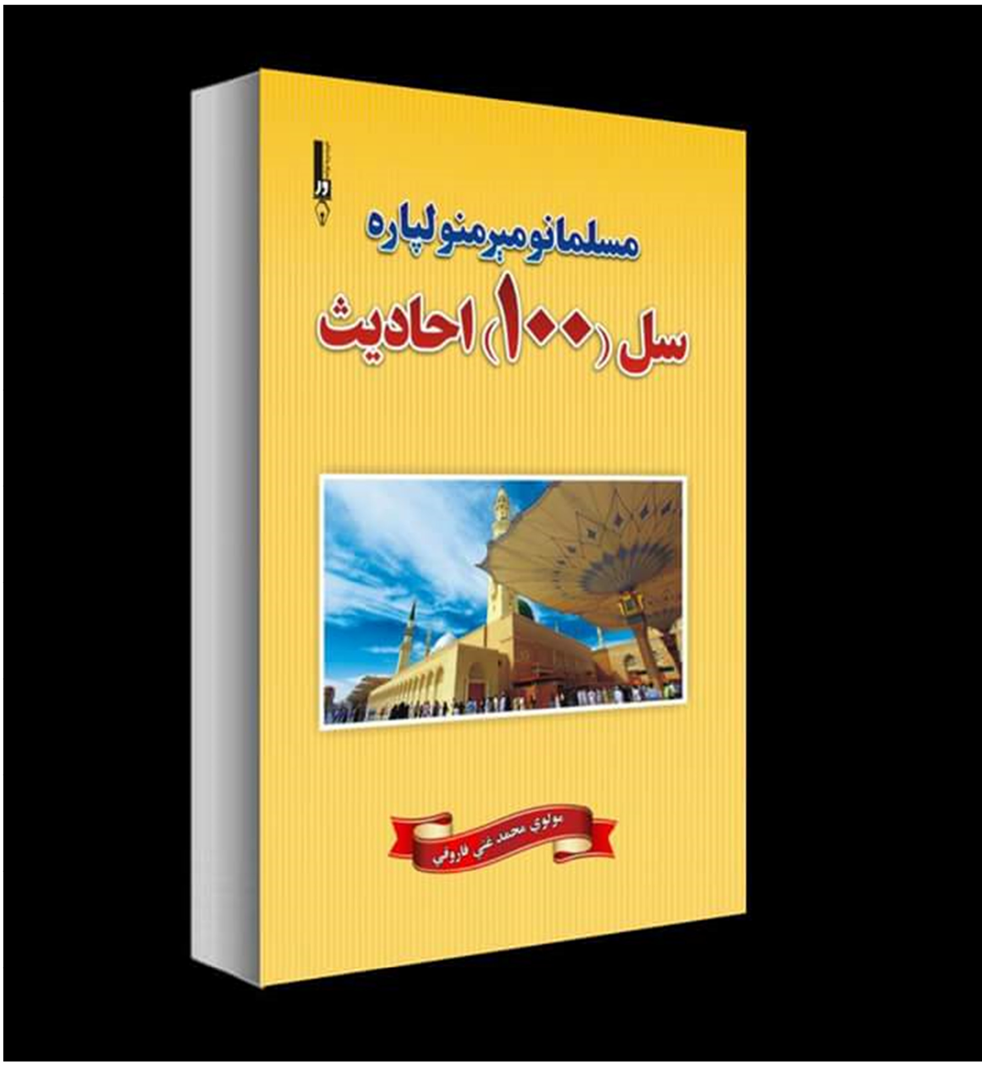

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلمانو ميرمنو لپاره

سل احاديث

د نجونو مدرسو لپاره ځانګړې ډالۍ

ليکوال: مولوي محمد غني فاروقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

باور خپرندویه ټولنه
ننګرهار - افغانستان

د کتاب ځانګړنې:

د کتاب نوم : مسلمانو مېرمنو لپاره سل احادیث
لیکوال : مولوي محمد غني فاروقي
اړیکې : 0799800935
ghanifarooqi143@gmail.com
کمپوز او ډیزاین : عبید الله فاروقي (0782122678)
چاپ کال : ۱۳۹۶هـ ش
چاپ شمیر : ۱۱۰۰ ټوکه
د خپرونو لړ : څوارلسم (۱۴)

د چاپ حقوق له خپرندوی ټولنې سره خوندي دي

باور کتاب پلورنځی، لاندینی پوړ، اسحاق زي مارکېټ، بزازی څلورلارې، جلال اباد.

اړیکه:077-2702004 , 078-7730005 , 079-5353610

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډالۍ؛

د سترګو تور ته!

هغه چې اوس يې نه لرم.

هو؛ د خپلې ګرانې مور مسافرې اروا ته.

م. غ فاروقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلمانو خویندو ته ډالۍ!

اسلام د خیر دین دی، دین مو عقیده، شریعت او عمل په غېږه کې رانغاړي، په دې مانا چې ددې غوره شریعت او اسماني منهج لارښوونې نارینه او ښځینه و ټولو لپاره دي، قران کریم ټولو لپاره دی، نبوي احادیث ټولو لپاره دي، هو؛ ټول، هغوی یادوم چې د زړونو په ماڼیو کې یې د ایمان پانوس روښانه او څرګنده کړنې یې هم د ایمان او سپېڅلي سیرت استازیتوب کوي.

پر همدې بنسټ چې اسلامي او مذهبي ډېری مکلفیتونه د نارینه او ښځینه و ترمنځ مشترک دي، هغه که عقیدوي مکلفیتونه دي او که عملي، همدې ګډو مسؤلیتونو ته په پام ما وغوښتل چې د محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم د احادیثو له بڼ نه د ګوتو په شمېر څو داسې بېلګې راواخلم او د مسلمانو خویندو مخې ته یې کېدم چې ډېری نبوي لارښوونې یې مسلمانو مېرمنو ته متوجې دي، که څه هم چې د محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم د مبارکې ژبې خوږو خبرو او وحیي پیغامونو کې نارینه او ښځینه و ټولو ته درس او سپارښتنې وي، مګر دې لپاره چې مسلمانې مېرمنې په ځانګړې توګه د خپل ژوند، عقیدې او عمل برخه کې ځینې نبوي لارښوونې مطالعه او ترلاسه کړي، دې کتاب کې ځینې داسې احادیث هم شته چې د منځپانګې له مخې یې حکم او لارښوونه عملي بڼه لري، ډېر ځلې داسې هم کېږي چې نارینه ځینې شرعي لارښوونې ښځمنو ته منسوبوي او ځانونه ترې جدا ګڼي او کله بیا ښځمنې ځینې شرعي او نبوي لارښوونې پرېدي او وایي دا له نارینه و پورې اړه لري، هو؛ داسې بېلګې شته، مګر د محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ډېری احادیث عمومي بڼه لري، نارینه او ښځینه ټول په کې مراد وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گرانقدره خويندو!

ماهم په دې هيله چې د نورو ليکنو په څنګ کې مې د مسلمانو خويندو لپاره هم څه مانيز سوغات برابر کړی وي، هڅه وکړه چې مسلمانې خويندې مې هم بې برخې پاتې نه شي او د (برګ سبز تحفه درويش) پر پلمه مې دوی ته ډالۍ کړ.

نور نو ستاسو د وخت زرينې شېبې نه نيسم، په دې هيله چې تاسو درنې او عزتمنې ترې ګټه ترلاسه کړئ او د رب العالمين د رضا سبب وګرځي.

د باور خپرندويه ټولنې له مشر قاري قدرت الله تائب څخه مننه کوم چې د کتاب لګښت يې پر ځان ومانه، د ديني عالم مولوي صيب ګل رحيم نادر ځای دې جنت شي چې شخصية المرأة المسلمة کتاب يې د يو مأخذ په توګه زما په واک کې راکړ.

عبيدالله فاروقي دې هم د ژوند په خوږو موړ شي چې د کتاب کمپوز يې وکړ، عبدالهادي اثر دې هم ښاد شي چې د کتاب پښتۍ يې ډيزاين کړه.

رقيه فاروقي او آسيه فاروقي له مرستو هم منندوی يم چې د اړتيا پر مهال يې ځانته نه يم پر ايښی، له تاسو ټولو ورونو او خويندو منندوی يم چې کتاب لولئ، ستاسو د لارښوونو او رغنده نيوکو په هيله.

ستاسو ورور محمد غني فاروقي

جمعې شپه / جومات کور

جلالکوټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لیکلړ

مسلمانو خوېندو ته ډالۍ! 1
د عملونو بنسټ 7
د ایمان ارکان.. 7
داسلام خېمه.. 8
هغه بختوره مېرمن چې نکاح يې له اسمانونو بره شوې............... 8
له مېرمن سره دې حج ته لاړ شه! 9
لېور مرگ دی!.. 10
د درېو شپو سفر؟.. 12
د سنگر اتلانې.. 15
د ام حرام رضی الله عنها مېړانه او شهادت 15
جنتي مور.. 17
د نړۍ تر ټولو خوږو څېره 18
د فطرت هېنداره 19
د غاښونو نظافت او ښکلا 20
له خپلو وېښتانو سره مینه وکړئ!........................... 21
علمي گانه مو هېره نه شي.................................. 24
غوره مېرمنې.. 25
د ښځو احتلام؟! 26
فالگر ته مه ورځئ! 27

(c) ketabton.com: The Digital Library

فولادي ډال.......................................28
د مور چوپړ د كرامت شمله ده!..............................29
د مسلمانې مېرمن جنت او دوزخ؟!...........................32
جنتي مېرمن.......................................34
د جنت زېرى.......................................35
رانجه به پورې نه كړم!...................................36
پر مسلمانې مېرمن پرښتې لعنت وايي!.........................37
پام! چې روژه نه شې!...................................38
د خاوند په مال كې دومره واک لرې!..........................39
د احرام جوړه!......................................40
پر خاوند دې خوشبويي وشينده!.............................40
مېرمن خپل خاوند ته سر ړمنځولی شي؟!........................41
مسلمانو مېرمنو! صدقې وركړئ!...............................42
راز وساته!..44
لومړنۍ مسلمانه مېرمن.................................48
مسلمانه مېرمن يو پر بل تهجد كوي............................48
سينګار 49
د جنتي خوشبويانو سرداره 49
درې شپې كه څلور مياشتې او لس ورځې؟!.......................50
الله تعالی كومې مېرمن ته نه ګوري؟!.........................50
د حجاب ګاڼه..51

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مهرباني مور نازولي جوړه! 51
د مسلمانې مېرمن څلور ځانګړنې.. 53
د مسلمانې مېرمن سوغات.. 54
کوم يو ته ډالۍ واستوم؟! 56
جنتي مېرمن.. 56
مسلمانه مېرمن او اسلامي نړۍ 57
بدګوماني ستر دروغ دي.. 59
مسلمانې مېرمن سره ملنډې نه ښايي 59
فطرتي ګانه 60
اخلاقي ښايست.. 61
مسلمانه مېرمن به داسې نه وي؟!.. 62
مسلمانه مېرمن ښايي داسې وي!.. 63
د ملائکو د دعا په لړ کې.. 63
د زهرو ډالۍ.. 64
د مينې د امېل دوه کړۍ!.. 66
مېلمه پالې مېرمنې.. 67
مېلمه خپل حق اخيستلى شي؟!.. 68
د فطرت سنت 69
د سلام سوغات ورسوئ! 69
مرتبې په پام کې ونيسئ!.. 71
اصيله فطرتي ښه 71

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه چې درمن شي، سترګې ژاړي.................75
مسلمانه مېرمن دې ويرګره نه وي.................75
هغه کور چې شيطان ترې دوه ځلې ناهيلی وتلی 76
هره اوربدل شوې خبره مه خپروئ! 78
مسلمانې مېرمنې جوماتونو ته تللی شي؟!.................80
پېنځه ډالۍ.............................80
د ځمکې له کومې ګاڼې سره مينه لرئ؟! 81
وښتان هم ناز غواړي! 83
سپين په تور مه بدلوئ!......................84
له تا سره لمونځ مې خوښېږي...................86
سل تسبيح، زر نيکۍ 88
په اسلام کې لومړۍ شهيده 89
ارايشګرې دې يې هرو مرو ولولي!.................91
نظر او خيال 93
د دنيا او اخرت غوره ډالۍ 94
زړه د اخلاقو کان دی!.......................94
صلاة التسبيح 97
صلاة حاجت 98
د استخارې لمونځ 99
له مجلس نه د پاڅېدلو دعا.....................100

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ د عملونو بنسټ ﴾

۱)ـ عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ رضی الله عنهما، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّةِ، وَإِنَّمَا لِامْرِئٍ مَا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللهِ وَرَسُولِهِ، فَهِجْرَتُهُ إِلَى اللهِ وَرَسُولِهِ، وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ لِدُنْيَا يُصِيبُهَا أَوِ امْرَأَةٍ يَتَزَوَّجُهَا، فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ .

ژباړه : اميرالمؤمنين عمر بن الخطاب رضی الله عنهما د حديث راوي دی وايي: له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه مې اوريدلي چې ويل يې په يقينی ډول د عملونو تړاو له نيتونو سره دی او يقيناً د هر کس لپاره هغه څه دي چې يې نيت کړی وي، نو دچا هجرت چې د الله او د رسول صلی الله عليه وسلم لپاره وي نو هجرت دده الله او رسول لپاره دی او د چا هجرت چې ددنيا د لاسته راوړنې يا کومې ښځې سره د واده کولو لپاره وي نو دده هجرت دهغه څه لپاره دی څه لپاره چې ده هجرت کړی دی.[1]

﴿ د ايمان ارکان ﴾

۲)ـ (الْإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ) [2]

ژباړه: په حديث جبريل کې د ايمان تعريف داسې شوی:

چې پر الله تعالی ايمان ولرې د هغه پر ملائکو، د هغه پر کتابونو، د هغه پر رسولانو او د اخرت په ورځ او د خير او شر په تقدير ايمان ولرې.

---

[1] صحيح مسلم 3/ 1515

[2] صحيح مسلم (1/ 37)

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ داسلام خېمه ﴾

۳)ـ عَنِ ابْنِ عُمَرَ رضى الله عنهما قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم " بُنِيَ الإِسْلاَمُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامِ الصَّلاَةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَالحَجِّ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ.

ژباړه :له عبدالله بن عمر رضى الله عنهما څخه روايت دى، رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: د اسلام ابادي په پنځو شيانو شوې ددې ګواهي كول چې نشته لايق د بنده ګی پرته د الله نه او ددې چې محمد د الله رسول صلى الله عليه وسلم دى،دلمانځه پابندي كول،دزكات وركول،حج كول او د رمضان د مياشتې روژې نيول. [1]

﴿ هغه بختوره مېرمن چې نكاح يې له اسمانونو بره شوې ﴾

د رسول الله صلى الله عليه وسلم د مېرمنو لړ كې زينب بنت جحش رضى الله عنها هغه سپېڅلې او عزتمنده مېرمن ده چې له يو لوري يې سپېڅلى ياد د سپېڅلي كتاب قران كريم په پاڼو كې راغلى هغه مهال چې د احزاب سورت لاندې ايت نازل شو :

وَإِذۡ تَقُولُ لِلَّذِيٓ أَنۡعَمَ ٱللَّهُ عَلَيۡهِ وَأَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِ أَمۡسِكۡ عَلَيۡكَ زَوۡجَكَ وَٱتَّقِ ٱللَّهَ وَتُخۡفِي فِي نَفۡسِكَ مَا ٱللَّهُ مُبۡدِيهِ وَتَخۡشَى ٱلنَّاسَ وَٱللَّهُ أَحَقُّ أَن تَخۡشَىٰهُۖ فَلَمَّا قَضَىٰ زَيۡدٞ مِّنۡهَا وَطَرٗا زَوَّجۡنَٰكَهَا لِكَيۡ لَا يَكُونَ عَلَى ٱلۡمُؤۡمِنِينَ حَرَجٞ فِيٓ أَزۡوَٰجِ أَدۡعِيَآئِهِمۡ إِذَا قَضَوۡاْ مِنۡهُنَّ وَطَرٗاۚ وَكَانَ أَمۡرُ ٱللَّهِ مَفۡعُولٗا ﴿٣٧﴾

[1] صحيح البخاري 1/ 11

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رسول الله صلی الله علیه وسلم پر شونډو خوږه موسکا خپره وه او ویل یې:((ځوک به زینب رضی الله عنها ته لاړ شي چې دا زېری هغې ته ورکړي چې الله تعالی له اسمانونو بره د هغې واده له ماسره وکړ))؟

دا ځانګړی شرافت و چې الله تعالی پرې زینب رضی الله عنها د مومنانو له نورو مېندو ځانګړې کړې، زینب رضی الله عنها به د الله له لورې ددې شرافت او لورینې پر بنسټ ځان تر نورو عزتمند ګاڼه، ویاړ به یې کاوه، پر نورو مېرمنو به یې ځان ستر ګاڼه او ویل به یې :

۴) ـ (زَوَّجَكُنَّ أَهْلُكُنَّ وَزَوَّجَنِي اللَّهُ مِنْ فَوْقِ سَبْعِ سَمَاوَاتٍ) [1]

ژباړه : ستاسو د واده چارې ستاسو د کورنیو غړو برابرې کړي او زما واده له محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم سره الله تعالی له اووه اسمانونو پورته کړی.

﴿ له مېرمن سره دې حج ته لاړ شه! ﴾

۵)ـ عَنْ أَبِي مَعْبَدٍ رضی الله عنه ، قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ رضی الله عنهما ، يَقُولُ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صلی الله علیه وسلم يَخْطُبُ يَقُولُ: لَا يَخْلُوَنَّ رَجُلٌ بِامْرَأَةٍ إِلَّا وَمَعَهَا ذُو مَحْرَمٍ، وَلَا تُسَافِرِ الْمَرْأَةُ إِلَّا مَعَ ذِي مَحْرَمٍ، فَقَامَ رَجُلٌ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ، إِنَّ امْرَأَتِي خَرَجَتْ حَاجَّةً، وَإِنِّي اكْتُتِبْتُ فِي غَزْوَةِ كَذَا وَكَذَا، قَالَ: «انْطَلِقْ فَحُجَّ مَعَ امْرَأَتِكَ.[2]

ژباړه: ابو معبد د ابن عباس رضی الله عنهما نه روایت کړی، ابن عباس رضی الله عنهما وایي : له رسول الله صلی الله علیه وسلم نه مې یوه خطبه کې داسې واورېدل، چې ویل یې: خلوت دې نه کوي یانې هېڅ سړی دې له یوې پردۍ ښځې سره نه یوځای کېږي، مګر په

---

[1] **سنن الترمذي ت شاکر (5/ 355) امام الاالباني رحمه الله پرې د صحیح حکم کړی.**

[2] صحيح مسلم (2/ 978)

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې حال کې چې له هغې سره شرعي محرم موجود وي او سفر دې نه کوي ښځه مګر له محرم سره يو سړی ودرېد ويې ويل: ای د الله رسوله ! زما مېرمن حج ته تللې او زما نوم په فلانکی فلانکی غزا کې ليکل شوی.

رسول الله صلی الله عليه وسلمورته وويل: لاړ شه له خپلې مېرمن سره دې حج وکړه.

ګټه: د حديث نه معلومېږي چې مسلمانه ښځه دې له پردي نارينه سره نه يو ځای کېږي او دا د مسلمانې مېرمن عقيدوي مکلفيت دی، چې د الله تعالی او د هغه د رسول په بشپړ ډول اطاعت وکړي او خبره يې ومني، محرم هر هغه چا ته ويل کېږي چې له هغه سره د ښځې واده کول تل لپاره حرام وي، لکه: پلار، ورور، تره، ماما او داسې نور.

او اجنبي هغه چا ته ويل کېږي چې هغه سره له اصله (اره) واده کول روا وي که څه هم چې د خپلوانو له جملې څخه وي په ځانګړي توګه د مېړه ورور او دې ته ورته نور خپلوان، ددې ټولو سره خلوت او ځانته کېدل حرام دي.

﴿ لېور مرګ دی! ﴾

٦)ـ محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم ويلي: (إِيَّاكُمْ وَالدُّخُولَ عَلَى النِّسَاءِ فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الأَنْصَارِ: يَا رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم ، أَفَرَأَيْتَ الحَمْوَ؟ قَالَ: الحَمْوُ المَوْتُ) [1]

ژباړه : ښځو ته له ورتګ نه ځان وساتئ!

يو انصاري وويل : ای د الله رسوله! د لېور په اړه معلومات راکړئ؟

---

[1] صحيح البخاري ٧/٣٧

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله صلی الله علیه وسلم وویل : لېور مرګ دی.

رسول الله صلی الله علیه وسلم چې د لېور یادونه وکړه، مانا او موضوع يې داوه چې څومره د شر او فساد وېره چې له لېور نه کېږي، هومره له بل چا نه، نه کېږي، ځکه ده لپاره د ورور کور ته په ننوتلو، تلو او راتلو کې اسانتیا ډېره وي.

لېور يې پر مرګ د سختې وېرې او هيبت له امله نومولی.

ګوا چې لېورونو سره د تنداريانو خلوت، یو ځای کېدل، فساد، فتنې، کړوالی او په دين کې هلاکېدلو ته دومره انسان رسوي، لکه څنګه چې مرګ انسان د زمکې له مخ نه لرې کوي.

پر همدې بنسټ د مسلمانې مېرمن مسؤلیت دادی چې د ژوند په نړۍ کې به له دا ډول شرعي مخالفتونو څخه ځان په کلکه ساتي، دا مهال ډېری مسلمانان نارینه او ښځینه دا ډول شرعي مقرراتو ته پاملرنه نه کوي.

پر مسلمانې مېرمن لازم دي، چې د ژوند په نړۍ کې له کور نه د وتلو پر مهال د شرعي حجاب پر ښکلي پوښاک ځان وپوښي، خپله ځرګنده بڼه پر داسې اسلامي بڼه جوړه کړي چې له اغېز نه يې د سيرت پټ ساتل شوی چاپيريال لا نور هم وساتل شي او د ناوړه عقیدې او منافقانو شرمخانو له داړلو وژغورل شي.

٧)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضی الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله صلی الله علیه وسلم: «صِنْفَانِ مِنْ أَهْلِ النَّارِ لَمْ أَرَهُمَا، قَوْمٌ مَعَهُمْ سِيَاطٌ كَأَذْنَابِ الْبَقَرِ يَضْرِبُونَ بِهَا النَّاسَ، وَنِسَاءٌ كَاسِيَاتٌ عَارِيَاتٌ مُمِيلَاتٌ مَائِلَاتٌ، رُءُوسُهُنَّ كَأَسْنِمَةِ الْبُخْتِ

(c) ketabton.com: The Digital Library

الْمَائِلَةِ، لَا يَدْخُلْنَ الْجَنَّةَ، وَلَا يَجِدْنَ رِيحَهَا، وَإِنَّ رِيحَهَا لَيُوجَدُ مِنْ مَسِيرَةِ كَذَا وَكَذَا)[1]

ژباړه: ابو هريره رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: دوه ډوله دوزخيان دي چې ليدلي مې نه دي، يوه ډله هغه خلک دي چې له هغوی سره به د غوايانو د لکيو په څېر قمچينې وي چې خلک به پرې وهي، بله ډله هغه ښځې دي چې پټې بربنډې وي، خلک به ځان ته راجلبوي، سرونه به يې د خراساني اوښانو د بوکانو په څېر اوچت او مايل وي، دا ښځې جنت ته نه شي داخليدلی، حال دا چې د جنت خوشبويي له لرې واټن څخه محسوسيږي.

رسول الله صلی الله عليه وسلم دا ښځې پټې بربنډې بللي، ځکه هغوی سره له دې چې جامې اغوندي، مگر بيا هم هغوی بربنډې دي، ځکه د هغوی جامې د نري والي له امله د پټوالي دنده نه ترسره کوي، په اوسني عصر کې د ډېرو ښځو جامې دغه شان وي.[2]

ځينې وايي : د پټو بربنډو څخه هدف دادی چې دوی بدن پټوي، مگر پړونی له ځان پورې کلک تاووي، جامې داسې تنگې جوړوي چې د بدن غړي يې جلا جلا معلومېږي.[3]

﴿ د دريو شپو سفر؟ ﴾

اسلام د قران او نبوي سنتو په غبرگو پلوشو کې مسلمانې مېرمن ته د ژوند په پراخه نړۍ کې د نورو ټولو مالي او مانيزو حقونو سربېره له کور

---

[1] صحيح مسلم ۳/۱٦۸۰

[2] الحلال و الحرام فی الاسلام ۲۳ مخ

[3] شرح النووي ۱۷ج- ۱۹۰ مخ/ د قيامت علامې الدکتور يوسف بن عبدالله الوابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه بهر د وتلو برخه کې هم داسې بنسټيزې سپارښتنې کړي چې پر عملي کولو يې مؤمنه مېرمن ددنيا او اخرت په جوړه نړيو کې له نېکمرغۍ څخه برخمنه کېږي او هم يې د سپېڅلي روح مرغلرين قنديل له مکروبي حشراتو ساتل کېږي.

۸)ـــ (عَنِ ابْنِ عُمَرَ رضى الله عنهما، أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: «لاَ تُسَافِرِ المَرْأَةُ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا مَعَ ذِي مَحْرَمٍ)[1]

ژباړه: ابن عمر رضى الله عنهما د حديث راوي دی، رسول الله ويلي: ښځه دې درې ورځې سفر نه کوي، مګر له خپل شرعي محرم سره.

همدا راز صحيح مسلم کې حديث دی، عبدالله ابن عمر رضی الله عنهما د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: (عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ رضى الله عنهما، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: لَايَحِلُّ لِامْرَأَةٍ، تُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، تُسَافِرُ مَسِيرَةَ ثَلَاثِ لَيَالٍ، إِلَّا وَمَعَهَا ذُو مَحْرَمٍ)[2]

ژباړه: هېڅ يوې مېرمنې ته چې پر الله تعالی او د اخرت په ورځ ايمان لري، روا نه دي چې درې شپې (ځانته) سفر وکړي، مګر په داسې حال کې يې کولی شي چې شرعي محرم ورسره وي.

---

1 صحيح البخاري ۲/۴۳

2 صحيح مسلم ۲/۹۷۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ مسلمانه مجاهده او طبيبه مېرمن ﴾

د مسلمانې مېرمن شخصيت هغه مهال لا زيات روښانه او ځلانده شو، کله چې الله تعالی د غوره زمانو په غېږه کې ددې بشري حورې پر جبين د ايمان او اسلام تجلې او پلوشې ولورولې، همدا لامل و چې د مسلمانې مېرمن د زړه په محل کې د الله تعالی او رسول الله د مينې رڼاگانو خپلې پلوشې غاړه په غاړه کولې او هڅه يې کوله چې د توحيدد سپېڅلي بيرغ د رپاند ساتلو لپاره د محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم تر مشرۍ لاندې د جهاد په سنگرونو کې د خپلو پلرونو، ورونو او خاوندانو په څنگ کې ودرېږي، د هغوی همتونه لوړ کړي، ملاوې ور وتړي، د ټپيانو ټپونو ته دوا او مرهم برابر کړي، ډاډگېرنه ورکړي، د ناروغانو پوښتنه وکړي او په ټوليز ډول د سنگر زلميانو ته زړه ورکړي چې پايله کې د عزت دين لا نور هم پياوړی او عزتمن شي.

٩) ـ عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ الْأَنْصَارِيَّةِ رضی الله عنها ، قَالَتْ: «غَزَوْتُ مَعَ رَسُولِ الله صلی الله عليه وسلم وَسَلَّمَ سَبْعَ غَزَوَاتٍ، أَخْلُفُهُمْ فِي رِحَالِهِمْ، فَأَصْنَعُ لَهُمُ الطَّعَامَ، وَأُدَاوِي الْجَرْحَى، وَأَقُومُ عَلَى الْمَرْضَى) [1]

ژباړه: ام عطيه رضی الله عنها وايي: له گرانقدره پيغمبر صلی الله عليه وسلم سره مې اووه غزاگانو کې گډون کړی د هغوی د سامانونو او کاليو لپاره به مې د هغوی د ځای ناستي په توگه دنده سرته رسوله، خوراک څښاک به مې هغوی ته برابرول، د ټپيانو د ټپونو درملنه به مې کوله او همدا راز به مې د ناروغانو چوپړ کاوه.

انس بن مالک رضی الله عنه د حديث راوي دی، دی وايي: رسول الله به ام سلمة رضی الله عنها او د انصارو له مېرمنو څخه يوه ډله له ځان

[1] صحيح مسلم ٣/١٤٤٧

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره غزا ته ملګرې کوله، بیا به نو هغوی (د جهادي سنګر اتلانو ته) اوبه ورکولې او هم به یې د ټپیانو د ټپونو درملنه کوله. [1]

﴿ د سنګر اتلانې ﴾

۱۰)ـ (عَنِ الرُّبَيِّعِ بِنْتِ مُعَوِّذٍ رضى الله عنهما ، قَالَتْ: «كُنَّا مَعَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم نَسْقِي وَنُدَاوِي الجَرْحَى، وَنَرُدُّ القَتْلَى إِلَى المَدِينَةِ)[2]

ژباړه: ربیع بنت معوذ رضی الله عنهما ویلي: موږ به له نبي صلی الله علیه وسلم سره غزا کې ملګري و، غازیانو ته به مو اوبه ورکولې، د ټپیانو درملنه به مو کوله او شهیدان به مو مدینې منورې ته رالېږدول.

﴿ د ام حرام رضی الله عنها مېړانه او شهادت ﴾

۱۱) ـ (عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الأَنْصَارِيِّ رضى الله عنهما ، قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، يَقُولُ: دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم عَلَى ابْنَةِ مِلْحَانَ، فَاتَّكَأَ عِنْدَهَا، ثُمَّ ضَحِكَ فَقَالَتْ: لِمَ تَضْحَكُ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ فَقَالَ: نَاسٌ مِنْ أُمَّتِي يَرْكَبُونَ البَحْرَ الأَخْضَرَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ، مَثَلُهُمْ مَثَلُ المُلُوكِ عَلَى الأَسِرَّةِ ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ ادْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَنِي مِنْهُمْ، قَالَ: «اللَّهُمَّ اجْعَلْهَا مِنْهُمْ)(3)

ژباړه: عبدالله بن عبدالرحمن انصاري د انس رضی الله عنهما نه روایت کوي، وايي: رسول الله صلی الله علیه وسلم د مِلحان د لور (اُم حرام رضی الله عنها) کور ته ورغی، هلته یې ډډه ووهله، بیا یې وخندل.

د ملحان لور ورته وویل : یا رسول الله صلی الله علیه وسلم! ولې مو وخندل؟

---

[1] رواه مسلم

[2] صحيح البخاري ۴/۳۴

[3] **صحيح البخاري (4/ 33)- شخصية المراة المسلمة ۸۲ مخ**

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ووېل : زما د اُمت ځينې کسان به په شين سمندرګي کې جهاد لپاره سفر کوي، د دوی مثال به داسې وي لکه بادشاهان په کورنيو.

اُم حرام رضی الله عنها ووېل : ای د الله رسوله!

الله تعالی نه وغواړه چې ما له دوی څخه کړي!

رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته ووېل : (أَنْتِ مِنَ الأَوَّلِينَ، وَلَسْتِ مِنَ الآخِرِين) ته له لومړنيو څخه يې او نه يې له وروستنيو څخه.

او د رسول الله صلی الله عليه وسلم دا زېری هغه مهال ثابت او په حقيقت بدل شو، کله چې يادې مېرمن له عبادة بن الصامت رضی الله عنه سره واده وکړ او له هغه سره د جهاد په نيت روانه شوه، سمندري بېړۍ کې د معاويه رضی الله عنه له مېرمن قرظة سره کېناسته، کله چې راستنه شوه، په سورلۍ سپره شوه، د سورلۍ ځاروي يې شوخي وکړه، ټوپونه يې کړل، اُم حرام رضی الله عنها ترې راوغورځېده او شهيده شوه. [1]

ددې اتلې او مجاهدې مېرمن قبر تر نن ورځې د يو سپېڅلي ځلي او منار په توګه په قبرص کې پاتې دی، خلك يې د الله تعالی په لاره کې د مجاهدې او مسلمانې مېرمن په صفت ياد کوي، د هغې له قبر سره څو شېبې دريږي او وايي: دا د هغه نېکې مېرمن قبر دی چې الله تعالی په رحمت نازولې. [2]

همدا راز ددې په څېر نورو ډېرو مېرمنو د اسلام د مرستې او د الله تعالی د لارې په جهاد کې په مينه ګډون کړی، د بېلګې په توګه له

---

[1] فتح الباري ٦جلد- ٧٦ مخ، کتاب الجهاد

[2] الحلية ٢ج- ٦٢ مخ، الصفة الصفوة ٢ج- ٧٠ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله   سره به ام ايمن رضی الله عنها غزاګانو ته حاضرېدله، دا مجاهده مېرمن د اُحد، خيبر، مؤته او حنين په غزاګانو کې حاضره شوې وه چې په ډېرو لوړو ايماني او جهادي عملونو به يې لاس پورې کاوه او تر ټولو سربېره به يې د غازيانو ستر چوپړ دا کاوه چې د ټپيانو درملنه به يې کوله او د سنګر سختيو وهلو غازيانو ته به يې د څښاک اوبه ورکولې.[1]

﴿ جنتي مور ﴾

۱۲) ـ د اسلام او ايمان د جوړه ايجابي حقيقتونو د منلو، خپرولو او ملاتړ په لاره کې د نبوي مهال مېرمنو هم کارنده ونډه اخيستې او د توحيد په لاره کې يې آن د خپل زړګي ټوټې نذرانه کړي.
د ستر صحابي سعد بن معاذ رضی الله عنه ګرانه مور (کبشه بنت رافع انصاريه) لور هغه مسلمانه او صبرناکه مېرمن وه چې د خپل زړګي ټوټه نازولی زوی عمرو بن معاذ رضی الله عنهما يې د الله تعالی په لاره کې شهيد او قرباني شو، کله چې د اُحد له غزا نه د مجاهدينو اعلی مشر د رحمت نبي محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم او نور غازيان راستانه شول، خلکو د الله د لارې غازيانو د هرکلي او ننداري لپاره د هغوی د راتګ لارې څارلې، محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم هم پر خپل اس سپور و او سعد بن معاذ رضی الله عنه د اس واګي په لاس کې نيولې وې، د سعد بن معاذ رضی الله عنه مور چې کله رسول الله صلی الله عليه وسلم وليد، د هغه لور ته پر ځغاسته ورغله، سعد چې کله خپله مهربانه مورکۍ وليده، رسول الله   ته يې وويل : يا رسول الله !

---

[1] شخصية المرأة المسلمة ۸۳مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا زما مور ده، رسول الله صلی الله علیه وسلم هغې ته هرکلی او ستړې مشې وویله او د هغې څنګ ته یې اس ودراوه، د سعد مور د رسول الله صلی الله علیه وسلم څنګ ته ورنږدې شوه، بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم هغې ته د هغې د شهید زوی عمرو بن معاذ د شهادت تعزیه (ډاډګېرنه) ورکړه، هغې ته او د هغې د کورنۍ ټولو شهیدانو ته یې د جنت زیری واوروه او هغوی لپاره یې دعا وکړه.[1]

﴿د نړۍ تر ټولو خوږو څېره﴾

هغه مهال چې الله تعالی مسلمانان د اسلام پر ستر نعمت ونازول او له دې سترې معنوي پانګې نارینه او مسلمانان ټول برخمن شو، اسلام د عدل او اعتدال پر بنسټ د نارینو په څېر ښځمنې هم په لوړو ارزښتونو سینګار کړي او د قراني او نبوي ریښتینو تاریخونو به زرینو پاڼو کې یې دوی له داسې سترو حقونو برخمنې کړي چې د نامسلمو ادیانو پلویان یې لوړ مقام ته د رخې په ډول ګوته پر غاښ د حیرانۍ په سېلاب لاهو کېږي کله چې د اسلام او توحید لمر له خپلو رنګینو پلوشو سره راوخوت او پر خپلې ډېرې پړقېدونکې رڼا یې د عربو دنیا روښانه کړه الله تعالی مسلمانه مېرمن هم کله د مور، کله د لور، کله د خور، کله د مېرمن، کله د عمې، کله د خالې او کله پر نورو بېلابېلو نومونو او صفتونو د بېلابېلو حقونو او ارزښتونو برخمنې کړې، د ښلګې په توګه د ښځمنو په دې انساني عالي هار کې مور تر نورو ټولو لومړی مقام لري که څه هم چې اسلام په غوره عملونو کې له مور

---

[1] شخصية المرأة المسلمة ۸۳مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

او پلار دواړو سره ښه سلوك او له هغوی سره ښېگڼې غبرگې يادوي، مگر مور د يو شمېر کړاوونو گاللو له امله ځانگړنې لري اسلام يې هم د کړاوونو گاللو له امله درناوی کوي او پر لوړ ناز يې نازوي.

۱۳)ـ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: مَنْ أَحَقُّ النَّاسِ بِحُسْنِ صَحَابَتِي؟ قَالَ: أُمُّكَ، قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: ثُمَّ أُمُّكَ، قَالَ: " ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: ثُمَّ أُمُّكَ، قَالَ: ثُمَّ مَنْ؟ قَالَ: ثُمَّ أَبُوكَ) [1]

ژباړه: ابو هريرة رضی الله عنه د حديث راوي دی، وايي: رسول الله صلی الله عليه وسلم ته يو سړی راغی، ترېنه يې پوښتنه وکړه: په خلکو کې تر ټولو ډېر زما لپاره د نېک چانس لايق څوک دی؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم ځواب ورکړ: ستا مور.

هغه وويل : بيا څوک؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل : ستا مور.

هغه سړي وويل: بيا څوک؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل : ستا مور.

هغه وويل : بيا څوک؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل: ستا پلار.

﴿ د فطرت هينداره ﴾

اسلام هغه سپېڅلی دين دی چې د انسانيت د بشپړ جوړښت لپاره يې هره لاره چاره چې مؤمن بنده او مسلمانه مېرمن پرې د دنيا او اخرت ښايست ترلاسه کولی شي، بيان او ښودلې ده.

د بېلگې په توگه: محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم ويلي:

---

[1] صحيح مسلم (4/ 1974)

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۴)ـ (عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ رضى الله عنهما: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: مَنْ أَتَى الْجُمُعَةَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ فَلْيَغْتَسِلْ) [1]

ژباړه: عبدالله بن عمر رضى الله عنهما د حديث راوي دی، رسول الله صلى الله عليه وسلم څوك چې له نارينه او ښځمنو څخه د جمعې لمانځه لپاره ورځي، نو غسل دې وکړي.

ګران قدرو مسلمانو خويندو!

په دې هيله چې د ايمان له مانيزو جوړو سره د څرګندې ښکلا، نظافت او جمال جوړې هم ملګري کړئ او د فطرت هېنداره مو پر داسې قيمتي، اسلامي او مذهبي ګاڼو سينګاره کړئ چې پر برکت يې جنت الفردوس کې مېلمنې شئ.

﴿د غاښونو نظافت او ښکلا﴾

مسلمانه مېرمن د بدن، جامو او نور نظافت په څنګ کې اسلام د غاښونو د پاکو ساتلو لور ته هڅولې ده او دې ته يې ځير کړې ده چې د خولې د خوشبويۍ خيال به ساتې، هغه پر دې مانا چې په خوله به داسې بدې خبرې، غيبت، تهمت پورې کول او کنځلې نه کوي چې له خولې څخه يې د دروغو او نورو ناوړو خبرو د بوی وږمې خورې شي، همدا راز په ظاهري ډول به هڅه کوي چې پياز او اوږې کارول هومره زيات نه کړي چې د خولې له بد بويۍ څخه يې پرښتو ته هم زيان ورسيږي، کله چې مسلمانه مېرمن دې ټکو ته پام وکړي طبيعي ده چې د غاښونو د ښکلا خيال به هم ساتي او هم به يې پاک ساتي، هغه که پر مسواک، د غاښونو کريم يا نورو څيزونو سره وي.

---

[1] صحيح ابن خزيمة (3/ 126)

(c) ketabton.com: The Digital Library

اُم المؤمنين عائشې رضی الله عنها به د خپلو غاښونو نظافت او ښکلا ډېر خيال ساته، صحيح بخاري کې راغلي، مجاهد د عائشې رضی الله عنها د خوريي عروة رضی الله عنه نه نقل کړي، هغه ويلي: مونږ به د عائشې رضی الله عنها په کوټه کې د هغې د غاښونو د مسواک کولو غږ اورېده.

۱۵)ـ (عَنْ عَطَاءٍ قَالَ:أَخْبَرَنِي عُرْوَةُ بْنُ الزُّبَيْرِ، قَالَ: كُنْتُ أَنَا وَابْنُ عُمَرَ مُسْتَنِدَيْنِ إِلَى حُجْرَةِ عَائِشَةَ رضى الله عنها، وَإِنَّا لَنَسْمَعُ ضَرْبَهَا بِالسِّوَاكِ تَسْتَنُّ) [1]

ژباړه: همدارنګه صحيح مسلم کې راغلي: عطاء د عروه بن الزبير رضی الله عنه نه نقل کړی، عروه رضی الله عنه وايي : ما او ابن عمر رضی الله عنهما ، د عائشې رضی الله عنها حجرې ته ډډه وهلې وه او مونږ د هغې د مسواک غږ اورېده چې پر خپلو غاښونو يې وهل.

﴿ له خپلو وېښتانو سره مينه وکړئ! ﴾

۱٦)ـ د اسلام په سپېڅلي دين کې د انساني شخصيت کرامت او ارزښتونو ته په پام سره رسول الله صلی الله عليه وسلم د سيرت د ښکلا په څنګ کې د صورت ښکلا ته هم د پاملرنې امر کړی، که څه هم چې بدني او صوري ښکلا پناه کېدونکې ده، خو بيا هم رسول الله صلی الله عليه وسلم د نظافت شکلي او څرګندې ذوقي شرعي ښکلا ساتنې ته خپل امتيان وربللي دي.

وېښتان هم د بدن په ظاهري ښکلا کې ځانګړی ارزښت لري، له همدې امله د ابو هريره رضی الله عنه په روايت شوي حديث کې راغلي، چې رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي دي:

(مَنْ كَانَ لَهُ شَعْرٌ فَلْيُكْرِمْهُ)[1]

---

[1] صحيح مسلم ٢/٩١٦

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: څوک چې وېښتان لري، د خپلو وېښتانو درناوی دې وکړي.

په اسلامي ذوق کې د وېښتانو پاکوالی، ږمنځول، خوړبویه کول، د شکل او څېرې ښکلا سمبالول، د وېښتانو درناوی بلل شوی دی.
رسول الله صلی الله علیه وسلم دا نه خوښوله، چې یو سړی دې د خپل سر یا ږیرې وېښتان داسې ګډوډ او بېر پرېږدي، چې لیدونکو ته د شکل او وېښتانو د ښکلا او نظافت په نه مراعاتولو د شیطان په څېر ښکاري.
رسول الله صلی الله علیه وسلم هم داسې کسان د ظاهري څېرې د ګډوډۍ له امله له شیطان سره ورته ښودلي، امام مالک رحمه الله په مؤطا کې له عطاء بن یسار نه په مرسل ډول حدیث نقل کړی، ویلي یې دي:
((رسول الله صلی الله علیه وسلم په جومات کې ناست و، یو بېر سری او بېر ږیری سړی راننووت.
رسول الله صلی الله علیه وسلم په خپل مبارک لاس ورته داسې اشاره وکړه، لکه هغه ته چې د سر او ږیرې د وېښتانو د اصلاح او سمونې حکم کوي، رسول الله صلی الله علیه وسلم همداسې وکړل او هغه سړی بېرته ستون شو.
رسول الله صلی الله علیه وسلم وویل:((ایا داسې یو څوک چې ږیره او د سر وېښتان یې بېر وي تر هغه بېر سري غوره نه دی چې څوک یې په لیدو ووایي، ته به وا شیطان دی.))
د رسول الله صلی الله علیه وسلم په تشبېه کې دا خبره څرګنده ده، چې د بېر سري سړي تشبېه یې له دې امله له شیطان سره کړې، چې د

[1] سنن أبي داود ۴/۷۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام په سپېڅلي دين کې شکلي، نظافت، جوړښت او ښکلا ته ډېره پاملرنه شوې ده.

رسول الله صلى الله عليه وسلم به تل په انساني څېره کې د ښکلا ساتنې او پالنې ته ډېره پاملرنه کوله، کله به يې چې داسې څوک وليد، چې وېښتان به يې ږمنځ کړي نه وو او خواره واره به وو، نو د هغه کس د څېرې ظاهري بڼې ته نه پاملرنه او کمی به يې نورو ته په داسې توګه ياداوه، چې نور ترې ځان وساتي او نوموړی شخص به يې په نبوي مرموزه ژبه پوهاوه.

د شهيد عبدالله ګران زوی جابر رضی الله عنه وايي:

((رسول الله صلى الله عليه وسلم زموږ څنګ ته راغی، يو ببر سری سړی يې وليد، چې وېښتان يې جړپړ او خواره واره وو.

رسول الله صلى الله عليه وسلم وويل: دا سړی ږمنځ يا داسې څه نه مومي چې وېښتان پرې جوړ او ږمنځ کړي[1].))

څرنګه چې اسلام نارينه وو ته د سر د وېښتانو د ساتنې او پالنې يانې ږمنځونې حکم کړی، همداسې حکم يې ښځمنو ته هم کړی دی، چې د خپلو وېښتانو پالنه او سمبالنه وکړي، پاک او خوږبويه يې وساتي.

اسلام ښځمنو ته هم له ژوند سره په مينه کې د ښکلا باب پرانيستی، چې له دې لارې له خپل ژوند سره مينه وکړي، د سيرت او صورت غبرګې ښکلاوې وپالي او د زينت او سينګار پالنې په برخه کې د قرآن کريم او نبوي سنتو له ټاکليو پولو څخه هاخوا وانه وړي.

---

[1] مسند احمد. النسائی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿علمي ګاڼه مو هېره نه شي﴾

۱۷)ـ (عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضى الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: طَلَبُ الْعِلْمِ فَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ). [1]

ژباړه: ابن ماجه د انس بن مالك رضى الله عنه په روايت د علم او اخلاقو د معلم حديث نقل کړی، محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ویلي: د علم طلب او لاسته راوړل په هر مسلمان (نارينه او مېرمن) فرض دي.

په ټوليز ډول د قران او سنت له لارښوونو راڅرګندېږي چې نارينه او ښځمنې د زده کړې په سرحد کې مساوي او برابرې دي، مګر دا خبره ښايي په پام کې ونيول شي چې نارينه او ښځمنې د هغو علمونو په زده کړه کې چې فرض عين يا فرض کفايي دي او دا اصل له هغه مهال نه منل شوی چې علم په اسلامي ټولنه کې راڅرګند شوی، پر همدې بنسټ مسلمانه مېرمن به تر هغې د علم له څراغ نه رڼا لاسته راوړي چې تر کوم وخت پورې يې عقيدې، دين، شخصيت، حيا او عزت ته د فساد او فتنې ګواښ نه وي، بلکې د شرعي مقرراتو په رڼا کې د حجاب په جوړه کې د علم ستر نعمت ترلاسه کولی شي، په مېرمنو کې د ديني او مذهبي علم د زده کړې ولولې له پيل راهيسې ځپانده دي.

د اسلام په لومړنيو ورځو شپو کې د انصارو مېرمنو رسول کريم صلی الله عليه وسلم ته وويل: موږ لپاره له خپل لورې يوه ورځ وټاکئ چې د علم زده کړه پکې وکړو!

---

[1] سنن ابن ماجه ۱/۸۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه نارينه پر موږ زوروور شوي دي ياني (تاسو له هغوی نه موږ ته نه اوزګارېږئ).

رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وويل: سمه ده! دا فلانکۍ ورځ ستاسو د راغونډېدلو لپاره شوه.

بيا به نو رسول الله صلی الله عليه وسلم هغوی ته په ټاکلي وخت ورتله وعظ او نصيحت به يې ورته کاوه او هم به يې د شرعي احکامو تعليم ورکاوه. (1)

﴿ غوره مېرمنې ﴾

د نبوي دور مېرمنو به د دين د شرعي مسئلو په زده کړې کې له پوښتنو څخه حيا او شرم نا کاوه، ځکه ديني پوښتنه د ناپوهۍ درملنه ده کله به چې مذهب پالونکو مېرمنو له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه د ديني مسئلو په اړه پوښتنه کوله، نو اُم المومنين عايشې رضی الله عنها به د وياړ په توګه ويل :......

۱۱۸)ـ (وَقَالَتْ عَائِشَةُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا: «نِعْمَ النِّسَاءُ نِسَاءُ الأَنْصَارِ لَمْ يَمْنَعْهُنَّ الحَيَاءُ أَنْ يَتَفَقَّهْنَ فِي الدِّينِ) (2)

ژباړه: ډېرې ښې او نېکې مېرمنې د انصارو مېرمنې دي چې حيا په دين کې له علم او پوهې څخه منع نه کړې.

دا حديث د انصارو د ښځو مانيز ارزښت او شرافت څرګندوي چې د شرم او حيا له امله يې د دين، قران او سنت زده کړه پرې نه ښوده، بلکې د اسلامي حجاب په جوړه کې يې له ګران پيغمبر او د هغه له

---

[1] فتح الباري، کتاب العلم

[2] صحيح البخاري ۱/۳۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګرانې عالمې مېرمنې عائشې رضی الله عنها څخه د دين پوهه ترلاسه کړه، الله تعالی دې يې جنت الفردوس کې مېلمنې کړي.

﴿د ښځو احتلام؟!﴾

۱۹)ـ ام سلمه د ملحان لور د انس بن مالك رضی الله عنه ګرانه مور نبي عليه السلام ته راغله ويې ويل :

(إِنَّ اللَّهَ لاَ يَسْتَحْيِي مِنَ الحَقِّ، فَهَلْ عَلَى المَرْأَةِ مِنْ غُسْلٍ إِذَا احْتَلَمَتْ؟ قَالَ النَّبِيُّ صلى الله عليه وسلم: إِذَا رَأَتِ المَاءَ فَغَطَّتْ أُمُّ سَلَمَةَ، تَعْنِي وَجْهَهَا، وَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَوَتَحْتَلِمُ المَرْأَةُ؟ قَالَ: نَعَمْ، تَرِبَتْ يَمِينُكِ، فَبِمَ يُشْبِهُهَا وَلَدُهَا)[1]

ژباړه: ای د الله رسوله! الله تعالی د حق له بيانولو څخه حيا نه کوي، ايا پر ښځې غسل شته، کله يې چې احتلام وشي يانې(شيطان يې تېرباسي)؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم ووېل : هو؛ کله چې اوبه ووينې.

ام سلمة رضی الله عنها د حيا له امله مخ پټ کړ او ويې ويل :

ای د الله رسوله! د ښځې هم احتلام کيږي؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته ووېل : هو؛ ښي لاس دې په خاورو کې ککړ شه (چې داسې نه وي) نو د څه له امله يې بچی د مور په څېر يا مور ته ورته وي.

---

[1] **صحيح البخاري ۱/۳۸**

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ فالګر ته مه ورځئ! ﴾

۲۰)ـ عَنْ صَفِيَّةَ رضى الله عنها ، عَنْ بَعْضِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَنْ أَتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ، لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً. [1]

ژباړه : صفيه رضى الله عنها د رسول الله صلى الله عليه وسلم د ځينو مېرمنو څخه روايت کړی ،رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي : څوک چې کاهن،نجومي يا فال ليدونکي ته ورشي او له هغه څخه د غيبو د څه شي په اړه پوښتنه وکړي د هغه څلوېښت ورځې يا شپې لمونځ نه قبليږي.

اسلام په هر اړخيز ډول بشپړ دين دی، الله ته غوره دين دی، الله تعالی د سپېڅليو انسانانو لپاره غوره کړی دی او دا قراني پيغام هم دی پر همدې بنسټ د غيبو خزانې الله سره دي او الله تعالی عالم الغيب دی، يو داسې انسان ته لاس ورغځول چې سيرت يې په شرک، کوډو او بدعتونو لړلی وي چې ته زما فال وګوره چې زما په نصيب کې يې ماته څه ليکلي، له اسلامي، قراني او نبوي لارښووونو خلاف عمل دی او دا کار ډېرې ناخبرې مېرمنې سرته رسوي، بنايي مسلمانې مېرمنې له داسې کړنو ځان وساتي چې الله تعالی د غضب او قهر وړ ونه ګرځي.

همدارنګه ابو داود د ابو هريرة رضى الله عنه په روايت حديث نقل کړی، نبي صلى الله عليه وسلم ويلي: (عَنْ عَبْدِ اللَّهِ رضى الله عنهما، قَالَ:

---

[1] صحيح مسلم ۴/۱۷۵۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

مَنْ أَتَيكَاهِنًا فَصَدَّقَهُ بِمَا يَقُولُ فَقَدْ بَرِئَ بِمَا أُنْزِلَ عَلَى مُحَمَّدٍ صلى الله عليه وسلم) (1)

ژباړه: څوک چې نجومي او کاهن ته ورشي، د هغه پر خبرو تصديق وکړي په تحقيق سره دی له هغه دين وحي او شرافت نه بېزاره شوی دی چې پر محمد صلی الله عليه وسلم نازل شوی.

﴿ فولادي ډال ﴾

مسلمانه مېرمن عقيدوي مکلفيت لري چې د الله عبادت سره غاړه غړی شي او د خپل نفس د پاکوالي په لټه کې شي، هغه مېرمن خورا نېکمرغه ده چې خپل روح د الله په عبادت صيقل کړي په ټوله مانا سره د الله د عبادت لور ته وړاندې شي، نفس يې پاک وي، زړه کې يې اطمنان شتون ولري، فکر يې د قران، الهي ذکر او تسبېحاتو پر پلوشو روښانه وي، وجدان يې د مخالفت او ګناه له خيرو پاک وي، د شيطان لپاره د جال او رسۍ په توګه ځان نه سپاري، د پياوړي ايمان په ځواک د شيطاني وسوسو څخه په امن کې وي، تل د الله نه بخښنه غواړي، له ګناهونو توبه وباسي او خپل ايمان د توحيد پر کلمه تازه ساتي دا چې د الله ياد متقيانو لپاره د شيطان د وسوسو په مقابل کې د فولادي ډال حيثيت لري، د همدې له امله رسول الله صلی الله عليه وسلم صحابه کرامو ته ويل :

۲۱)ـ (وَقَالَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم: جَدِّدُوا إِيمَانَكُمْ، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ، وَكَيْفَ نُجَدِّدُ إِيمَانَنَا؟ قَالَ: أَكْثِرُوا مِنْ قَوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ)(2)

---

1 مسند أبي داود الطيالسي ۱/۳۰۰

2 مسند أحمد ط الرسالة (14/ 328)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ایمان مو تازه کړئ! ورته وویل شو: ای د الله رسوله څنګه یې تازه کړو؟

رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وویل: لا اله الا الله ډېر وایئ!

﴿ د مور چوپړ د کرامت شمله ده! ﴾

۲۲)ـ امیر المومنین عمر فاروق رضی الله عنه له یمن نه د راتلونکو جهادي قافلو څارنې لپاره په یوه لویه لار ولاړ و، پوښتنه به یې کوله: په تاسو کې أویس شته؟

تل به یې له هرې قافلې نه پوښتنه کوله، تر دې چې أویس یې ولید.

عمر فاروق رضی الله عنه ورته وویل : ته أویس یې؟

أویس وویل : هو؛

عمر فاروق رضی الله عنه وویل : له مراد نه بیا له قرن نه؟

أویس وویل : هو؛

عمر ترې وپوښتل : پر تا برګی مرض و چې اوس ترېنه جوړ شوی یې، او یوازې د درهم په اندازه ځای پاتې دی؟

أویس وویل : هو؛

عمر فاروق رضی الله عنه وویل : ستا مور وه؟

هغه وویل : هو؛

امیر المومنین عمر فاروق رضی الله عنه وویل :

سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، يَقُولُ: «يَأْتِي عَلَيْكُمْ أُوَيْسُ بْنُ عَامِرٍ مَعَ أَمْدَادِ أَهْلِ الْيَمَنِ، مِنْ مُرَادٍ، ثُمَّ مِنْ قَرَنٍ، كَانَ بِهِ بَرَصٌ فَبَرَأَ مِنْهُ إِلَّا مَوْضِعَ دِرْهَمٍ، لَهُ وَالِدَةٌ هُوَ بِهَا بَرٌّ، لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اللهِ لَأَبَرَّهُ، فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ يَسْتَغْفِرَ لَكَ فَافْعَلْ»

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَاسْتَغْفِرْ لِي، فَاسْتَغْفَرَ لَهُ، فَقَالَ لَهُ عُمَرُ: أَيْنَ تُرِيدُ؟ قَالَ: الْكُوفَةَ، قَالَ: أَلَا أَكْتُبُ لَكَ إِلَى عَامِلِهَا؟ قَالَ: أَكُونُ فِي غَبْرَاءِ النَّاسِ أَحَبُّ إِلَيَّ.[1]

ژباړه: له رسول الله صلی الله علیه وسلم نه مې اورېدلي و، ویل یې: پر تاسو به د یمن له جهادي قافلو سره أویس د عامر زوی، هغه چې له مراد او بیا له قرن څخه دی راځي، پر هغه به برګی مرض وي،له هغه به جوړ شوی وي، یوازې د یو درهم په اندازه ځای به ترې داغمن پاتې وي، د هغه به مور وي چې دې به له هغې سره احسان او ښه سلوک کوونکی وي، که چېرې پر الله تعالی سوګند وکړي، سوګند به ورته پوره کړي، که ستا طاقت وي چې ستا لپاره بخښنه وغواړي، نو دا کار وکړه، اوس نو زما لپاره الله تعالی نه بخښنه وغواړه؟!

(أویس قرني) عمر رضی الله عنهما لپاره بخښنه وغوښتله، عمر رضی الله عنه ورته وویل : اوس نو کوم لور ته د تللو اراده لرې؟

أویس وویل : د کوفې پر لور.

عمر رضی الله عنهما ورته وویل : د کوفې والي ته به خط درکړم چې مرسته درسره وکړي.

اوېس وویل: زما دا خوښېږي چې فقیرانو کې واوسېږم.

عمر رضی الله عنهما ورته وویل : له مور سره احسان او نېک سلوک أویس قرني هومره لوړ مقام ته ورساوه چې محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم به صحابه کرامو ته وصیت کاوه، که أویس قرني مو وموندل دعا ترې وغواړئ.

---

[1] صحیح مسلم ۴/۱۹۶۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام د پلار او مور دواړو حقونو ته ژمن دی، دا چې مور له بچيو سره له پيل نه تر پايه ډېر کړاونه ګالي، لومړی ماشوم د خپلې ګېډې په مرغلرينه ودانۍ کې ساتي بيا يې له زوکړې وروسته د خپلې غېږې په حرم کې په ناز او نزاکت پالي، خوږې شيدې ورکوي، د زړه وينه ورکوي، مينه ورکوي، هڅه کوي چې له خپل ټول شفقت او مهربانۍ نه يې برخمن کړي، همدا لامل دی چې قران او سنت د مسلمانو مېرمنو په لړ کې د مسلمانې مور حقونه هم په اسلامي پياوړي تار کې داسې پېيلی چې منل او مور پرې نازول د هر مسلمان اسلامي او فطرتي دنده ده.

د ژوند په نړۍ کې مور هغه ستره پانګه ده چې د هغې چوپړ ستر همت ته اړتيا لري د مور چوپړ او د هغې د لورينو پر بنسټ له هغې نه مننه کول د ټولو انبياؤ سنت دي، مور هغه ستره هستي ده چې انسان يې په هېڅ وخت کې حق نه شي پوره کولی که څه هم ټول عمر يې پر شا وګرځوي.

۲۳)ـ امام بخاري رحمه الله په الادب مفرد کې د عبدالله ابن عمر رضی الله عنهما د سترګو ليدلی حال او د هغه وينا نقل کړې، ابن عمر رضی الله عنهما يو يمنی سړی وليد چې د بيت الحرام نه يې طواف کاوه او مور يې په شا کړې وه، داسې يې ويل : زه مې د مور لپاره تابع کړای شوی اوښ يم دومره مې په شا وګرځوله چې هومره به يې زه هم نه يم ګرځولی.

ابن عمره! ستاسو په نظر اوس به مې د مور حق او بدله پوره کړې وي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابن عمر رضی الله عنه ځواب ورکړ: (وَلَا بِزُفْرَةٍ وَاحِدَةٍ) [1]

هغه ځواب ورکړ : تا تر اوسه د هغې د یو زګیروي حق نه دی ادا کړی.

یادونه: (زفرة) هغه دردمن تنفس ته ویل کېږي چې ښځینه یې د ولادت په وخت کې کوي.

﴿ د مسلمانې مېرمن جنت او دوزخ؟! ﴾

۲۴)ـ د اسلام په روښانه دین کې مسلمانې مېرمنې ته دا سپارښتنه هم شوې ده چې د ژوند په نړۍ کې د خپلې جوړې (خاوند) ټولو شرعي حقونو ته ژمنه واوسي، درناوی یې کوي او په ټوله مانا یې شرعي چوپړ ته ملا وتړي، اسلام په دې لړ کې مېرمنو ته د خاوندانو د حقونو تاکید او سپارښتنه داسې تعبیر کړې:

لَوْ كُنْتُ آمُرُ أَحَدًا أَنْ يَسْجُدَ لِأَحَدٍ، لَأَمَرْتُ الْمَرْأَةَ أَنْ تَسْجُدَ لِزَوْجِهَا) [2]

ژباړه: امام ترمذي رحمه الله حديث نقل کړی، رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي: که چېرې ما چا ته امر کولی چې یو کس ته دې سجده وکړي نو مېرمن ته به مې امر کړی وی چې خپل خاوند ته سجده وکړي.

عَنْ عَائِشَةَ ر رضی الله عنها، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَيُّ النَّاسِ أَعْظَمُ حَقًّا عَلَى الْمَرْأَةِ؟ قَالَ: «زَوْجُهَا» قُلْتُ: فَأَيُّ النَّاسِ أَعْظَمُ حَقًّا عَلَى الرَّجُلِ؟ قَالَ: أُمُّهُ [3]

---

[1] **شخصية المراة المسلمة ۱۴۴ مخ**

[2] مسند أحمد ط الرسالة (32/ 145)

[3] المستدرك على الصحيحين للحاكم (4/ 167)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عائشه رضی الله عنها وايي : له رسول الله صلی الله علیه وسلم څخه مې پوښتنه وکړه، پر مېرمن باندې د ستر حق والا څوک دی؟
رسول الله صلی الله علیه وسلم وويل : د هغه خاوند.
ما وويل: پر سړي ستر حق څوک لري؟
رسول الله صلی الله علیه وسلم وويل : د هغه مور.

۲۵)ـ (عَنْ يَحْيَى بْنِ سَعِيدٍ، وَيَعْلَى قَالَ: حَدَّثَنَا يَحْيَى، عَنْ بُشَيْرِ بْنِ يَسَارٍ، عَنْ حُصَيْنِ بْنِ مِحْصَنٍ رضی الله عنهما ، أَنَّ عَمَّةً لَهُ أَتَتِ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم فِي حَاجَةٍ، فَفَرَغَتْ مِنْ حَاجَتِهَا، فَقَالَ لَهَا: أَذَاتُ زَوْجٍ أَنْتِ؟ ، قَالَتْ: نَعَمْ، قَالَ: «فَأَيْنَ أَنْتِ مِنْهُ؟» – قَالَ يَعْلَى: فَكَيْفَ أَنْتِ لَهُ؟ قَالَتْ: مَا آلُوهُ إِلَّا مَا عَجَزْتُ عَنْهُ، قَالَ: انْظُرِي أَيْنَ أَنْتِ مِنْهُ فَإِنَّهُ جَنَّتُكِ وَنَارُكِ.[1]

ژباړه: يحيى بن سعيد او يعلى د حديث راويان دی، دی وايي موږ ته يحيى حديث بيان کړی، هغه د بشير نه روايت کړی، هغه له حصين بن محصن رضی الله عنهما نه روايت کړی، حصين وايي زما عمه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته د یو کار لپاره راغلې وه، رسول الله صلی الله علیه وسلم ته یې د ژوند په چارو کې څه اړتيا لرله، کله چې محمد مصطفی د هغه د اړتيا له پوره کولو وزګار شو، ورته يې وويل : خاوند لرې؟
هغې وويل :هو؛
رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وويل : ته د هغه لپاره په کومه درجه کې يې ؟
يعلى وايي: داسې يې ورته وويل :ته د هغه لپاره څنګه يې؟

[1] مسند أحمد مخرجا (45/ 341)

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه وویل : څومره مې چې وس وي د هغه چوپړ کوم او په حقونو کې يې کمی نه کوم.
رسول الله صلی الله علیه وسلم وویل: ګوره چې ته د هغه په وړاندې چېرې يې، ځکه هغه ستا جنت او دوزخ دی.

﴿ جنتي مېرمن ﴾

په اسلامي او قراني غبرګو قوانينو کې د مسلمانې مېرمن لپاره په حقيقت کې مانيز زينت او سينګار دا ښودل شوی چې دا به پر اسلامي ښه او ايماني سيرت ښکلې او پوښلې وي د اسلام او ايمان هر اړخيز رکنونو ته به غاړه ايښودونکی وي او د ژوند هره شېبه به يې د قران او سنت د ځلانده لمر پر پلوشو روښانه وي، زړه کې به يې د ايماني نور ځراغ روښانه وي او د بدن پر اندامونو به يې د شرعي حجاب پوښاك غوړېدلی وي او هر قدم به يې د اسلامي پولو دننه وي د شرعي واده لرونکې به وي، د ژوند هره نېکمرغي او د زړه سپېڅلتيا به په قران او سنت کې لټوي، پر همدې بنسټ کله چې مسلمانه مېرمن خپلو مذهبي لارښوونو ته په عملي توګه ژمنه وي، الله تعالی به يې د جنت په ګلبڼ کې پر خوښيو ونازوي.

امام احمد او طبراني رحمه الله حديث نقل کړی، محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ويلي:

۲۶)ـ إِذَا صَلَّتِ الْمَرْأَةُ خَمْسَهَا، وَصَامَتْ شَهْرَهَا، وَحَفِظَتْ فَرْجَهَا، وَأَطَاعَتْ زَوْجَهَا قِيلَ لَهَا: ادْخُلِي الْجَنَّةَ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ شِئْتِ [1]

[1] مسند أحمد مخرجا (3/ 199)

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : کله چې مسلمانه مېرمن پنځه لمونځونه ادا کړي او د رمضان د میاشتې روژې ونیسي او د خپل خاوند اطاعت او خبره مني او د خپل عورت ساتنه کوي د قیامت په ورځ به ورته وویلی شي له کومې دروازې دې چې زړه غواړي جنت ته ننوځه.

﴿ د جنت زېرى ﴾

۲۷)ـ وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رضى الله عنها قَالَ, قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: أَيُّمَا امْرَأَةٍ مَاتَتْ وَزَوْجُهَا عَنْهَا رَاضٍ دَخَلَتِ الْجَنَّةَ) [1]

ژباړه: ام سلمة رضى الله عنها حديث روايت کړى، رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: کومه مېرمن چې په داسې حال کې مړه شي چې خاوند ترې راضي او خوشحاله وي، جنت ته به ننوځي.

پورتني حديث کې رسول الله صلى الله عليه وسلم د هغې مسلمانې مېرمن يادونه کړې چې د ژوند په اوږدو کې يې له خپل خاوند سره اسلامي او اخلاقي ژوند ترسره کړى وي، د هغه د حقونو درناوى يې کړى وي، تل يې د هغه شرعي غوښتنو ته مثبت ځواب ورکړى وي او بيا په داسې حال کې خپل مسلمان خاوند څخه په کفن کې مخ کړي چې خاوند ترې په بشپړ ډول راضي او خوښ وي، نو د رسول الله صلى الله عليه وسلم له لورې داسې مېرمن ته د جنت زېرى ورکړل شوى.

[1] العلل الكبير للترمذي/ ترتيب علل الترمذي الكبير ۳۷۴ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿رانجه به پورې نه کړم!﴾

۲۸)ـ وَعَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضی الله عنه عَنِ النَّبِيِّ صلی الله علیه وسلم قَالَ: اَلَا أُخْبِرُكُمْ بِنِسَائِكُمْ فِي الْجَنَّةِ؟ " قُلْنَا: بَلَى يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ: " كُلُّ وَدُودٍ وَلُودٍ إِذَا غَضِبَتْ أَوْ أُسِيءَ إِلَيْهَا أَوْ غَضِبَ زَوْجُهَا قَالَتْ: هَذِهِ يَدِي فِي يَدِكَ لَا أَكْتَحِلُ بِغُمْضٍ حَتَّى تَرْضَى) [1]

ژباړه: انس بن مالک رضی الله عنه د حديث راوي دی، محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم ويلي: ايا پر جنتي مېرمنو خبر در نه کړم؟

صحابه کرام وايي، موږ ووېل : هو؛ ای د الله جل جلا له رسوله خبر مو کړه!

رسول الله صلی الله عليه وسلم ووېل : هره زېږوونکې مينه ناکه، مېرمن کله چې په غوسه شي، يا له هغې سره څه بد وکړای شي، يا يې خاوند په غوسه شي ، هغه وايي : دا زما لاس ستا په لاس کې دی، تر هغې به پر سترګو رانجه پورې نه کړم، تر دې چې ته راضي نه شې.

ياد شوي حديث کې محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم د هغې مينه ناکې نېکې مېرمې انځور کښلی، چې د خپل خاوند پر وړاندې د اسلامي اخلاقو په رڼا کې چال چلند کوي د اسلامي امت د زياتېدو لپاره زامن زېږوي، له خپل خاوند سره مينه کوي، آن تر دې چې د خاوند د رضا او خوښۍ د لاسته راوړنې لپاره په سترګو د رانجو پورې کولو نه انکار کوي.

[1] مجمع الزوائد ومنبع الفوائد ۴/ ۳۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ پر مسلمانې مېرمن پرښتې لعنت وايي! ﴾

۲۹)ـ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم: إِذَا دَعَا الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ إِلَى فِرَاشِهِ، فَلَمْ تَأْتِهِ، فَبَاتَ غَضْبَانَ عَلَيْهَا، لَعَنَتْهَا الْمَلَائِكَةُ حَتَّى تُصْبِحَ) [1]

په صحيحينو کې د ابو هريرة رضى الله عنه په روايت حديث کې راغلي، رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: کله چې سړی خپله مېرمن بستر (پالنگ) ته راوبلي او مېرمن د هغې څنگ ته ورنشي، خاوند په داسې حال کې شپه تېره کړي چې پر خپله مېرمن په غضب او غوسه وي نو ملائک تر سبا پورې پر دغې مېرمن لعنت وايي.

دا چې په اسلام کې واده ددې لپاره تاکل شوی چې د شرعي واده په وسيله سړی او ښځه دواړه له ناوړو کارونو وساتل شي نو پر مسلمانې مېرمن لازم دي چې کله يې خاوند خپل څنگ ته وربولي دا بايد د هغه غوښتنه ومني، په داسې حال کې چې کوم شرعي بنديز شتون ونه لري، لکه حيض، نفاس و غيره او که چېرې مسلمانه مېرمن د خاوند بلنې ته ځواب ونه وايي سره له دې چې ښځې ته کوم شرعي عذر موجود نه وي نو بيا ښځه تر سبا پورې د ملائکو په لعنت کې ده او پر ځای ددې چې په صالحه او مسلمانه مېرمن ياده شي د ملائکو په منځ کې پر لعنتي مېرمن ياديږي.

[1] صحيح مسلم۲ /۱۰۶۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ پام! چې روژه نه شې! ﴾

د اسلام سپېڅلي دين د مسلمانو ښځمنو لپاره د ژوند په هره برخه کې قوانين ټاکلي چې په وسيله يې د دوی او د دوی د خاوندانو تر منځ د د ميني او هم غږی فضا جوړيږي.

۳۰)ـ (لاَ يَحِلُّ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَصُومَ وَزَوْجُهَا شَاهِدٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ، وَلاَ تَأْذَنَ فِي بَيْتِهِ إِلَّا بِإِذْنِهِ، وَمَا أَنْفَقَتْ مِنْ نَفَقَةٍ عَنْ غَيْرِ أَمْرِهِ فَإِنَّهُ يُؤَدَّى إِلَيْهِ شَطْرُهُ)[1]

ژباړه : امام بخاري رحمه الله حديث راوړی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: هېڅ يوې مېرمنې ته روا نه دي چې مېړه يې په کور کې حاضر وي او دا د هغه له اجازې پرته (نفلي) روژه ونيسي، همدارنگه دا ورته روا نه دي چې د خاوند کور ته د هغه له اجازې پرته څوك ننباسي او که د خاوند د امر پرته کوم مال صدقه کوي نو خاوند ته يې نيم اجر رسيږي.

دې ته ورته نور احاديث هم شته چې ددې حديث د مسائلو تاييد ترې ترلاسه کېږي، اسلامي عالمان وايي: د رسول الله صلی الله عليه وسلم له دې او ځينو نورو حديثونو دا څرگنديږي چې ښځه به د رمضان د فرضي روژو پرته نورې نفلي روژې د خاوند بې اجازې نه نيسي.

د خاوند کور ته به نامحرمو کسانو ته د ننوتلو اجازه نه ورکوي د خاوند بې اجازې به د هغه له مال څخه صدقه او خيرات نه ورکوي، که چېرې د هغه د اجازې پرته څه مالي صدقه ورکړي نو بيا هم د صدقې نيم اجر خاوند ته رسيږي، که چېرې مېرمن په دې پوهېږي چې خاوند يې له

---

[1] صحيح البخاري ۷/ ۳۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

مال څخه په صدقو ورکولو ناراضه کېږي بيا نو ښځې ته پکار ده چې صدقه ورنه کړي، ځکه د ثواب پر ځای ځانته عذاب او پيټي جوړوي.
مګر کله چې خاوند په کور کې نه وي مېرمن په دې پوهېږي که زه د خاوند له مال نه صدقه او خيرات ورکړم او هغه خبر شي نو خوشحاليږي بيا روا ده او که پوهېږي چې هغه ناراضه کېږي نو بيا مېرمن ته نه دي روا چې له مال نه يې صدقه ورکړي.
يوه خبره د يادولو وړ ده، که چېرې خاوند بخيل وي پر خپلې مېرمن او بچيو هم بخل کوي د هغوی د اړتياو برابر مال هغوی ته نه ورکوي بيا نو د رسول الله صلی الله عليه وسلم له حديثو نه دا مسئله موږ ته روښانه ده چې د خاوند د پوهې او خبرېدو پرته مېرمن ته روا دي چې په سمه طريقه دومره مال يا پيسې د خاوند له مال او شتمنۍ نه واخلي چې د دوی د ژوند اړتياوې پرې پوره شي.

﴿ د خاوند په مال کې دومره واک لري! ﴾

٣١)ـ (عَنْ عَائِشَةَ رضى الله عنها، أَنَّ هِنْدَ بِنْتَ عُتْبَةَ قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ أَبَا سُفْيَانَ رَجُلٌ شَحِيحٌ وَلَيْسَ يُعْطِينِي مَا يَكْفِينِي وَوَلَدِي، إِلَّا مَا أَخَذْتُ مِنْهُ وَهُوَ لاَ يَعْلَمُ، فَقَالَ: «خُذِي مَا يَكْفِيكِ وَوَلَدَكِ، بِالْمَعْرُوفِ) [1]

ژباړه: هند بنت عتبه رضی الله عنها د ابو سفيان مېرمن، رسول الله صلی الله عليه وسلم ته راغله، ويې ويل :
ای د الله رسوله! ابو سفيان ډېر شوم (بخيل) سړی دی، دومره څه نه راکوي چې ما لپاره او هم زما بچيو لپاره بسنه وکړي، مګر هغه چې زه يې د هغه له مال نه په پټه واخلم.

[1] صحيح البخاري ٧/ ٦٥

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته وويل : په سمه او شرعي طريقه ترېنه دومره اخله چې تا او ستا بچيو لپاره بسنه کوي.

﴿ د احرام جوړه! ﴾

اُم المومنين عائشه رضی الله عنها د مسلمانو مېرمنو لپاره له نبوي ژوند څخه الهام اخيستنې لپاره ستره مدرسه ده، هغه که د عباداتو، اخلاقو او که د ژوند اړوند نورې چارې وي، عائشې رضی الله عنها به د ژوند په هره شېبه کې د رسول الله هماغسې ملګرتيا او ملاتړ کاوه په کومه ملګرتيا به چې ترېنه الله تعالی راضي کېده او د جبريل عليه السلام په وسيله به يې ورته سلام رالېږه.

﴿ پر خاوند دې خوشبويي وشينده! ﴾

۳۲)ـ (عَنْ عَائِشَةَ رضى الله عنها، قَالَتْ: طَيَّبْتُ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم لِحُرْمِهِ حِينَ أَحْرَمَ، وَلِحِلِّهِ قَبْلَ أَنْ يَطُوفَ بِالْبَيْتِ) [1]

ژباړه : عائشه رضی الله عنها وايي : هغه مهال مې په رسول الله صلى الله عليه وسلم خوشبويي لګولې وه، کله يې چې ځان د احرام په جوړه کې پوښل او بيا مې هغه مهال خوشبويي پرې لګولې وه کله چې له احرام نه حلال شو او لا طواف يې نه و کړی.[2]

(عَنْ عُرْوَةَ، عَنْ أَبِيهِ، قَالَ: سَأَلْتُ عَائِشَةَ رضى الله عنها: بِأَيِّ شَيْءٍ طَيَّبْتِ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم عِنْدَ حُرْمِهِ؟ قَالَتْ: بِأَطْيَبِ الطِّيبِ)[3]

---

[1] صحيح مسلم ۲/۸۴۶

[3] صحيح مسلم ۲/۸۴۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: عروه له خپل پلار نه روايت کړی، وايي: له عائشې رضی الله عنها نه مې پوښتنه وکړه، رسول الله صلی الله علیه وسلم دې د احرام پر مهال په کومه خوشبو خوشبويه کړی و؟
هغې وويل : په ډېرې ښې او ښايسته خوشبويي سره.

د نبوي څراغ په روښانه پلوشو کې مسلمانو مېرمنو ته هومره ټکی په ټکی د ژوند کتاب ترجمه او انځور شوی چې له هرې بېلګې يې مسلمان نارينه او مسلمانې مېرمن ته دا څرګندېږي چې په ريښتيني ډول محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم د رحمت او مهربانۍ نبي و، په همدې لړ کې د عائشې رضی الله عنها له مينه ناک ژوند نه مسلمانه مېرمن دا زده کړه کولی شي چې د اړتيا په مهال مېرمن د خپل خاوندد سر وېښتان هم شانه کولی شي او دا له هغه سره د مينې ستر ثبوت دی.

﴿ مېرمن خپل خاوند ته سر ږمنځولی شي؟! ﴾

٣٣)ـ عَنْ عَائِشَةَ رضی الله عنها، قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ صلی الله علیه وسلم، إِذَا اعْتَكَفَ، يُدْنِي إِلَيَّ رَأْسَهُ فَأُرَجِّلُهُ، وَكَانَ لَا يَدْخُلُ الْبَيْتَ إِلَّا لِحَاجَةِ الْإِنْسَانِ) [1]

ژباړه : عائشه رضی الله عنها وايي: نبي صلی الله علیه وسلم به چې کله اعتکاف کاوه، سر به يې ماته نږدې کاوه، ما به ورته ږمنځاوه او رسول الله به د انساني حاجت پرته کور ته نه ننوته.

٣۴)ـ (عَنْ عَائِشَةَ رضی الله عنها قَالَتْ:كُنْتُ أَغْسِلُ رَأْسَ رَسُولِ اللهِ صلی الله علیه وسلم وَأَنَا حَائِضٌ)[1]

---

[1] **صحيح مسلم ١/٢۴۴**

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه : عائشې رضى الله عنها ويلي : ما به د رسول الله صلى الله عليه وسلم سر وينځل اوزه به حائضه يانې پر (مياشتينۍ ناروغۍ) کې وم، عائشې رضى الله عنها په عملي توګه مسلمانو مېرمنو ته د خپل ژوند انځور کښلى، تر هغې چې مسلمانې مېرمنې په ټوله مانا له خپلو خاوندانو سره د شرعي مينې جونګړه ودانه او روښانه کړي.

﴿ مسلمانو مېرمنو! صدقې ورکړئ! ﴾

۳۵)ـ (عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رضى الله عنه، قَالَ، قَالَ: رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: يَا مَعْشَرَ النِّسَاءِ تَصَدَّقْنَ فَإِنِّي أُرِيتُكُنَّ أَكْثَرَ أَهْلِ النَّارِ» فَقُلْنَ: وَبِمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: «تُكْثِرْنَ اللَّعْنَ، وَتَكْفُرْنَ العَشِيرَ) [2]

ژباړه : صحيح حديث کې راغلي، ابو سعيد الخدري رضى الله عنه د حديث راوي دى نبي صلى الله عليه وسلم ويلي :

اى د ښځمنو ډلې!

صدقې ورکړئ، ما تاسې ډېرې په دوزخ کې وليدئ.

هغو ښځو وويل : اى د الله رسوله! ولې؟

رسول الله صلى الله عليه وسلم وويل : تاسو لعنت ډېر کاروئ.

د اسلام فطرتي او نړيوال دين کې مسلمانو مېرمنو ته تل د ژوند په بهير کې د داسې کړو وړو امر شوى چې له امله يې دوى د دزوخ له سوزنده کور نه د ګلورين جنت په لور رابلل کېږي اسلامي فطرت دوى ځير کوي چې صدقې او خيراتونه ورکړئ ځانونه د دزوخ له نړۍ نه را

---

[1] صحيح مسلم ۱/۲۴۴

[2] **صحيح البخاري ۱/٦٨**

(c) ketabton.com: The Digital Library

بهر کړئ، خپلې ژبې او زړونه مو خپله ولکه کې راولئ او له بې ځايه ويناګانو او کړنو منع شئ.

او د بخاري په روايت کې راغلي: او د خپلو خاوندانو ناشکري کوي او هم د احسان منندويي نه کوي، که چېرې د دوی له يوې سره ټول عمر احسان او نيکي وکړې، بيا له تا څخه څه (کمی يا بدي) ووينې، وايي : ما له تا څخه هېڅکله خير نه دی ليدلی.[1]

د مسند احمد په روايت کې راغلي: يو سړي وويل : ای د الله رسوله ! ايا دوی زموږ مېندې، خويندې او مېرمنې نه دي؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل : هو؛ دي مګر کله چې دوی ته څه ورکوې، شکريه او منه نه کوي او کله چې پر څه مصيبت يا غم اخته شي صبر نه کوي. [2]

له يادو شويو نبوي لارښوونو دا زده کېږي چې مسلمانې مېرمنې دې خپلې ژبې په ښو او خوږو خبرو روږدې کړي، د منې اسلامي فرهنګ دې زده کړي او هم دې يې په ورځني ژوند کې پلی او عملي کړي، پر الهي پرېکړو او د تقدير پر خزانه دې ايمان ولري، په هر اړخيز صبر دې خپل زړه، روح، او ځان سينګار کړي، تر دې چې له يوې لورې د مسلمانو مېرمنو په جنتی ليکلړ کې خپل نومونه وليکي او له بلې لورې د دوزخ د استوګنو او ننوتونکو له ليکلړه ځانونه وباسي.

---

[1] **فتح الباري**

[2] **رواه احمد**

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿راز وساته!﴾

راز ساتل د ښکلو اخلاقو د لړۍ داسې کړۍ ده، چې انسان ته (نر وي که ښځه) د امانت ساتنې روحيه او اخلاقي ځلا ورکوي، اسلامي عالمان وايي: د راز ساتل د شخصيت پر پوخوالي دلالت کوي، له راز ساتلو د انساني خلقت او فطرت متانت څرګندېږي.او همدا راز د غوره عقل استازيتوب کوي.

د اسلامي امت سرلارو اتلو صحابه کرامو رضی الله عنهم، تابعينو او تبع تابعينو د راز ساتنې فضليت او ارزښت درک کړی و او دې ارزښتناک ايماني صفت ته يې زياته پاملرنه کوله.

د رسول الله صلی الله عليه وسلم د معراج د معجزې تصديقوونکي د هجرت د سفر ملګری ابوبکرصديق، عمر فاروق، عثمان ذوالنورين او علي المرتضی رضی الله عنهم او داسې نور د راز ساتنې د قافلې سرلاري وو.

د ابوبکرصديق رضی الله عنه او عثمان بن عفان رضی الله عنه د موقف په نسبت سره عمر رضی الله عنه ته د راز ساتنې برخه کې روښانه دی؟

۳۶)ـ امام بخاري رحمه الله د عبدالله بن عمر رضی الله عنهما په روايت نقل کړی: عمر رضی الله عنهما وايي، هغه مهال مې چې حفصه رضی الله عنها لور کونډه شوه، نو له عثمان بن عفان رضی الله عنه سره مې ليدل وشو، له حفصې رضی الله عنها سره د واده وړانديز مې ورته وکړ. عثمان بن عفان رضی الله عنه ته مې وويل: که دې خوښه وي، حفصه رضی الله عنه به درته نکاح کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه وويل: زه به فكر وكړم.

څو ورځې او شپې مې ځنډ وكړ، بيا راسره عثمان بن عفان رضی الله عنه مخامخ شو، ويې ويل: ماته خو دا ښه ښكاره شوه، چې په دې ورځو-شپو كې له هېڅا سره واده ونه كړم.

له ابوبكرصديق رضی الله عنه سره مخامخ شوم، هغه ته مې وويل: كه دې خوښه وي، حفصه رضی الله عنها به په نكاح دركړم؟

ابوبكرصديق رضی الله عنه غلی شو او هېڅ يې ونه ويل، پر هغه له عثمان رضی الله عنه نه هم زيات په غوسه وم.

څو ورځې وروسته نبي صلی الله عليه وسلم حفصې رضی الله عنها سره د واده كولو پيغام راولېږه، د رسول الله صلی الله عليه وسلم پيغام مې قبول كړ او حفصه رضی الله عنها مې هغه مبارك صلی الله عليه وسلم ته په نكاح وركړه.

بيا ابوبكرصديق رضی الله عنه سره مخامخ شوم، هغه وويل: كېدای شول، هغه مهال تاسو پر ما غوسه شوي وئ، له حفصې رضی الله عنها سره د واده كولو د وړانديز په چپ كېدو راته په غوسه شوې او هغه وخت ما په ځواب كې هېڅ ونه ويل.

عمر رضی الله عنه وايي: هو ډېر درته غوسه شوی وم.

ابوبكرصديق رضی الله عنه وويل: ما ځكه تاسو ته ځواب درنه كړ او څه مې ونه ويل، چې زه له څه مودې راهيسې خبر وم، چې رسول الله صلی الله عليه وسلم له حفصې رضی الله عنها سره د واده كولو خبره ياده كړې وه او زه داسې نه وم، چې د رسول الله صلی الله عليه وسلم راز دې افشاء كړم، كه چېرې رسول الله صلی الله عليه وسلم تېر شوی وای، نو ما به هرومرو حفصه رضی الله عنها قبوله كړې وای.)[1]

[1] فتح الباري، شخصية المراء المسلمة، مخ: ۳۸۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۷)ـ (عَنْ عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ سَعْدٍ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ رضى الله عنه، يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ مِنْ أَشَرِّ النَّاسِ عِنْدَ اللهِ مَنْزِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ، الرَّجُلَ يُفْضِي إِلَى امْرَأَتِهِ، وَتُفْضِي إِلَيْهِ، ثُمَّ يَنْشُرُ سِرَّهَا) [1]

ژباړه: عبدالرحمن بن سعد وايي: له ابو سعيد الخدري رضى الله عنه څخه مې اورېدلي، ويل يې: رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: (د الله تعالى په وړاندې د مرتبې له پلوه د قيامت په ورځ بدترين هغه سړى دى، چې خپلې مېرمنې ته نېږدې کېږي او هغه ده ته نېږدې کېږي او بيا د هغې راز رسوا کوي.)

عائشه رضى الله عنها وايي: (موږ ټولې بيبياني له رسول الله صلى الله عليه وسلم سره ناستې وو، چې په همدې شېبو کې فاطمة الزهرا رضى الله عنها غلې، غلې مجلس ته راغله، د رسول الله صلى الله عليه وسلم او د هغې د رفتار ترمنځ څه توپير نه و، رسول الله صلى الله عليه وسلم چې کله هغه وليده، هرکلى يې ورته ووايه او ورته وويل: لورې ستړې مه شې!

بيا يې خپل ښي يا کيڼ څنګ کې کېنوله، څه پټه خبره يې ورته وکړه. فاطمة الزهرا رضى الله عنها ډېر زيات وژړل، کله چې رسول الله صلى الله عليه وسلم د هغې فرياد او خپګان وليد، بيا يې ورته دويم ځلې څه پټه خبره وکړه، فاطمة الزهرا رضى الله عنه په خندا شوه.

عائشة رضى الله عنها وايي: ما ورته وويل، ته رسول الله صلى الله عليه وسلم له خپلو ټولو مېرمنو څخه په راز ساتنې ځانګړې کړې، بيا هم ته ژاړې.

---

[1] صحيح مسلم ۲/۱۰۶۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې رسول الله صلی الله عليه وسلم پاڅېد او لاړ، ما ترې وپوښتل: رسول الله صلی الله عليه وسلم درته څه وويل؟
هغې وويل: زه د رسول الله صلی الله عليه وسلم راز نه رسوا کوم.
کله چې رسول الله صلی الله عليه وسلم وفات شو، څه وخت وروسته مې بيا فاطمې رضی الله عنها ته وويل: زه درته پر خپل هغه حق قسم درکوم، چې پر تا يې لرم، ووايه، چې رسول الله صلی الله عليه وسلم درته څه راز ويلی و؟
فاطمې رضی الله عنها وويل: هو! اوس يې درته وايم، په لومړي ځل يې راته وويل، چې مخکې به جبريل عليه السلام راته په کال کې يو يا دوه ځل د قرآن کريم دور کاوه او دا ځل يې راته دوه ځلې وکړ، داسې معلومېږي، چې زما د مرګ نېټه رانږدې شوې، نو ته له الله تعالی څخه وېره لره او صبر کوه.
په دې خبره ما وژړل، څنګه چې هغه وخت تا زما ژړا وليده، کله چې رسول الله صلی الله عليه وسلم زما خپګان وليد، بيا يې راته پټ وويل: ايا ته په دې خوشحاله نه يې، چې په جنت کې به د مومنانو د مېرمنو سرداره يې يا د دې امت د مېرمنو سرداره به يې.
نو په دې خبره خوشحاله شوم او ومې خندل، لکه دې چې ليدل.)[1]

---

1 صحيح مسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿لومړنۍ مسلمانه مېرمن﴾

٣٨)ـ (عَنْ أَبِي زُرْعَةَ، قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ رضی الله عنه، قَالَ: أَتَى جِبْرِيلُ النَّبِيَّ صلی الله عليه وسلم، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ هَذِهِ خَدِيجَةُ قَدْ أَتَتْكَ مَعَهَا إِنَاءٌ فِيهِ إِدَامٌ أَوْ طَعَامٌ أَوْ شَرَابٌ، فَإِذَا هِيَ أَتَتْكَ، فَاقْرَأْ عَلَيْهَا السَّلَامَ مِنْ رَبِّهَا عَزَّ وَجَلَّ، وَمِنِّي، وَبَشِّرْهَا بِبَيْتٍ فِي الْجَنَّةِ مِنْ قَصَبٍ، لَا صَخَبَ فِيهِ وَلَا نَصَبَ) [1]

ژباړه: ابو زُرعه وايي، له ابو هريرة رضی الله عنه څخه مې اورېدلي، ويل يې: جبرئل عليه السلام نبي صلی الله عليه وسلم ته راغی، ورته يې وويل : ای د الله تعالی رسوله!

خديجه رضی الله عنها ستا څنګ ته را روانه ده د هغه سره په لوښي کې څه اېنګولی او خواړه هم دي کله چې ستا څنګ ته راورسېده ، د کائناتو د پالونکي سلام او هم پرې زما سلام ووايه او جنت کې له داسې مرغلرو پر جوړ شوي کور زېری ورکړه چې منځونه يې تش وي او هغه کور کې به هېڅ شور ګډوډ غږونه او ستړيا نه وي.

﴿ مسلمانه مېرمن يو پر بل تهجد کوي ﴾

٣٩)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضی الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله عليه وسلم: رَحِمَ اللَّهُ رَجُلًا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّى وَأَيْقَظَ امْرَأَتَهُ، فَإِنْ أَبَتْ نَضَحَ فِي وَجْهِهَا الْمَاءَ، رَحِمَ اللَّهُ امْرَأَةً قَامَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّتْ وَأَيْقَظَتْ زَوْجَهَا فَإِنْ أَبَى نَضَحَتْ فِي وَجْهِهِ الْمَاءَ) [2]

---

[1] صحيح مسلم ۴/۱۸۸۷

[2] المستدرك على الصحيحين للحاكم ۱/۴۵۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ابو هريرة رضی الله عنه د حديث راوي دی، محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم ويلي: الله تعالی دې پر هغه سړي رحم وکړي چې (قيام اليل) تهجد لمونځ لپاره پاڅېږي، لمونځ وکړي خپله مېرمن هم راويښه کړي، که انکار وکړي پر مخ يې اوبه وروشيندي او الله تعالی دې پر هغې مېرمن رحم وکړي چې پاڅېږي لمونځ وکړي او خپل خاوند هم راويښ کړي او لمونځ وکړي که خاوند يې له پاڅېدلو انکار وکړي، دا يې پر مخ اوبه وروشيندي.

﴿ سينګار ﴾

د اسلام په سپېڅلي دين کې د مسلمانې مېرمن لپاره د زينت او سينګار موضوع هم له پامه نه ده غورځول شوې، د قران کريم او نبوي احاديثو له جوړې نه د مسلمانو مېرمنو سينګار روښانه دی، هغه که د پوښاک په برخه کې وي او که د زېوراتو د ګاڼې په اړه وي يا په نورو بېلابېلو روا ځيزونو د خپل ځان او د بدن د نورو غړيو سينګارول او ښايسته کول وي په همدې لړ کې نکريزي هم يو داسې ښکلی او رنګين سينګار دی چې ګټې يې زياتې او تاوان يې کم دی، اسلام مسلمانې مېرمنې پر دې ګمارلي چې د خپلو خاوندانو لپاره په شرعي بېلابېلو طريقو ځانونه ډولي او سينګار کړي او د خپل هر اړخيز جمال او ښکلا پر مټ د هغوی د زړونو په حرم کې واوسېږي.

﴿ د جنتي خوشبويانو سرداره ﴾

۴۰)ـ (وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رضی الله عنهما أَنَّ النَّبِيَّ صلی الله عليه وسلم قَالَ: (سَيِّدُ رَيْحَانِ أَهْلِ الْجَنَّةِ الْحِنَّاءُ) [1]

[1] مجمع الزوائد ومنبع الفوائد (5/ 157)/ سلسلة الاحاديث الصحيحة۲۰/۱۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: عبدالله ابن عمر بن العاص رضی الله عنهما د حديث راوي دی، محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ويلي: د جنتي خوشبويانو سرداره نکريزه ده.

﴿ درې شپې که څلور مياشتې او لس ورځې؟! ﴾

۴۱)ـ عَنْ حُمَيْدِ بْنِ نَافِعٍ، قَالَ: سَمِعْتُ زَيْنَبَ بِنْتَ أُمِّ سَلَمَةَ، قَالَتْ: تُوُفِّيَ حَمِيمٌ لِأُمِّ حَبِيبَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا ، فَدَعَتْ بِصُفْرَةٍ، فَمَسَحَتْهُ بِذِرَاعَيْهَا، وَقَالَتْ: إِنَّمَا أَصْنَعُ هَذَا لِأَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم يَقُولُ: «لَا يَحِلُّ لِامْرَأَةٍ تُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ تُحِدَّ فَوْقَ ثَلَاثٍ، إِلَّا عَلَى زَوْجٍ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) [1]

ژباړه: حميد بن نافع وايي، زينب بنت ام سلمه نه مې اورېدلي، هغې ويل د اُم حبيبې رضی الله عنها ورور مړ شوی و، نو اُم حبيبې رضی الله عنها څه خوشبويي راوغوښته، او هغه يې پر خپلو لېچو پورې کړه، بيا يې وويل: دا کار ځکه کوم چې له رسول الله صلی الله علیه وسلم نه مې اورېدلي و چې ويل يې: هېڅ يوې مېرمنې ته چې پر الله تعالی او د اخرت په ورځ ايمان لري روا نه دي چې له درې ورځو او شپو زيات وير او ماتم وکړي، مگر د خپل خاوند پر مړينه څلور مياشتې او لس ورځې ماتم کولی شي.

﴿ الله تعالی کومې مېرمن ته نه گوري؟! ﴾

۴۲)ـ (عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو رضی الله عنهما، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: لَا يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَى امْرَأَةٍ لَا تَشْكُرُ لِزَوْجِهَا وَهِيَ لَا تَسْتَغْنِي عَنْهُ)[2]

---

[1] صحيح مسلم (2/ 1125)

[2] المستدرك على الصحيحين للحاكم ۴/۱۹۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: عبدالله بن عمرو رضی الله عنهما د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: الله تعالی هغې مېرمن ته نه ګوري چې د خپل خاوند شکريه نه ادا کوي او دا له هغه نه بې نيازه نه وي.

﴿ د حجاب ګاڼه ﴾

اسلام د حيا دين دی او حيا ټوله خير دی، شرعي نصوص له مسلمانې مېرمن نه اسلامي او اخلاقي ژوند غواړي، هو؛ داسې ژوند چې له خپلو هم جنسو او هم سيالو سره هم قراني او نبوي لارښوونو ته پام وکړی.

۴۳)ـ (لاَ تُبَاشِرُ الْمَرْأَةُ الْمَرْأَةَ، فَتَنْعَتَهَا لِزَوْجِهَا كَأَنَّهُ يَنْظُرُ إِلَيْهَا) [1]

ژباړه:رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: مباشرت (بربنډه دې نه يوځای کېږي) دې نه کوي يوه مېرمن له بلې مېرمنې سره چې هغه يې بيا خپل مېړه ته صفت او ستاينه کوي، دا داسې ده ګوا چې دا سړی هغې مېرمن ته ګوري.

دا حديث مسلمانو مېرمنو ته سپارښتنه کوي چې هم سيالو سره هم د حجاب ګاڼې ته هرو مرو پام وکړئ.

﴿ د مهربانۍ مور نازولې جوړه! ﴾

۴۴)ـ امام بخاري او مسلم رحمهما الله د ام المومنين عائشې رضی الله عنها نه حديث نقل کړی، نبي صلی الله عليه وسلم ته يوه مېرمن راغله او دوه لورګانې يې هم ورسره وې، له مانه يې د خوراک د څه څيز غوښتنه وکړه، ماسره د يوې دانې خرما پرته نور څه نه و، هغه مې ورته ورکړه، مهربانې مور خرما دوه ځايه کړه، نيمه يې يوې لور ته او نيمه

[1] صحيح البخاري ۷/۳۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

نوره يې بلې لور ته ورکړه، خپله يې ترې هېڅ هم ونه خواړه، بيا پاڅېده او د لور گانو له نازولې جوړې سره له کوره ووته، هماغه شېبه نبي صلى الله عليه وسلم کور ته راننوت، ما ورته د هغې مېرمن کيسه وکړه، نبي صلى الله عليه وسلم وويل : (مَنِ ابْتُلِيَ مِنَ الْبَنَاتِ بِشَيْءٍ، فَأَحْسَنَ إِلَيْهِنَّ كُنَّ لَهُ سِتْرًا مِنَ النَّارِ)[1]

ژباړه: څوک چې له دې لورگانو څخه پر څه شي و ازمايل شي او دا ورسره ښېگڼه وکړي، نو؛ دده لپاره به دا لورگانې د دوزخ له اور نه پرده جوړه شي.

اسلامي او مذهبي لارښوونې مسلمانې مېرمنې د اولادونو منځ کې مساوات او برابري ته رابولي، سپارښتنه يې کړې چې زامن او لورگانې مو يو څېر ونازوئ د هغوی په منځ کې توپيري چلن مه کوئ، کومه مينه او ناز چې زوی ته ورکوئ پر هماغه ناز او مينه مو لورگانې هم ونازوئ، که د بچيو په منځ کې مو دا عادلانه اصل ژوندی کړ اميد دی چې الله تعالی به مو پر ښکلي جنت ونازوي.

۴۵)ـ (عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رضى الله عنهما، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: مَنْ وُلِدَتْ لَهُ أُنْثَى فَلَمْ يَئِدْهَا وَلَمْ يَنْهَهَا وَلَمْ يُؤْثِرْ وَلَدَهُ يَعْنِي الذَّكَرَ عَلَيْهَا، أَدْخَلَهُ اللَّهُ بِهَا الْجَنَّةَ)[2]

ژباړه: ابن عباس رضی الله عنهما د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: څوک چې لور وزېږوي، نه يې ژوندۍ ښخه

---

[1] صحيح مسلم ۴/۲۰۲۷

[2] المستدرك على الصحيحين للحاكم ۴/۱۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي، نه يې سپکاوی وکړي او نه خپل نارينه اولاد پر هغې غوره وګڼي، الله تعالی به يې جنت ته ننباسي.

(دې حديث کې هغه مور او پلار ته جنتي زيری دی چې مسلمان زوی او مسلمانې لور ته مساوي او يو برابر مينه او ناز ورکوي).

﴿د مسلمانې مېرمن څلور ځانګړنې﴾

۴۶)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ:" تُنْكَحُ الْمَرْأَةُ لِأَرْبَعٍ: لِمَالِهَا، وَلِحَسَبِهَا، وَلِجَمَالِهَا، وَلِدِينِهَا، فَاظْفَرْ بِذَاتِ الدِّينِ تَرِبَتْ يَدَاكَ) [1]

ژباړه : ابو هريرة رضى الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي : نکاح کولی به شي ښځه، د څلورو ځانګړنو له امله د مال، نسب، ښايست او دين پر بنسټ، د دين پر خاوندې کامياب شه، ستا لاسونه دې په خاورو کې سپېره شي).

د ژوند په لنډمهالي جونګړه کې د ملګرې ټاکنې لپاره يادې شوې هره ځانګړنه ځانګړی ارزښت لري چې د عقل خاوندان پرې خپله ښه پوهېږي، مګر دين هغه ځانګړنه ده چې د رحمت نبي هم پرې سپارښتنه کړې ده او دا هغه ځانګړنه ده چې په دنيا او اخرت کې خپل مينه وال ته شرافت او عزت ورکوي.

---

[1] صحيح مسلم ۲/۱۰۸۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ د مسلمانې مېرمن سوغات ﴾

د رحمت نبي صلى الله عليه وسلم د اسلامي امت مېرمنې له خپلو ګاونډيانو سره د نېکۍ چال چلن ته بللي او هڅوي يې پر دې پوه کړي چې د نېکۍ په چارو کې هېڅ کوچنۍ نيکي کوچنۍ مه ګڼئ، ځکه د نېکۍ قدر له الله تعالى سره وي، نيکي که هر څومره کوچنۍ وي مګر چې اخلاص او د نبي د طريقې برابره وي د الله تعالى په وړاندې ستره بدله لري، د همدې له امله چې کله کله د مېرمنو فکر کې ځينې نېکۍ کوچنۍ معلومېږي او نه يې کوي مګر د رحمت نبي يې د نېکيو لور ته داسې وربلي :

۴۷)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ ر رضى الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: «يَا نِسَاءَ الْمُسْلِمَاتِ، لاَ تَحْقِرَنَّ جَارَةٌ لِجَارَتِهَا، وَلَوْ فِرْسِنَ شَاةٍ) [1]

ژباړه: ابو هريرة رضى الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلى الله عليه وسلم مسلمانو ښځمنو ته په خطاب کې داسې ويلي: ای مسلمانو ښځمنو! سپک دې نه ګڼي يوه ګاونډۍ د بلې ګاونډۍ سوغات که څه هم چې د پسه د ښنګري هډوکی وي.

د نبوي سپارښتنې په څېر د الله تعالى کتاب هم د نېکيو په لړ کې مؤمنان نارينه او ښځمنې داسې خبروي:

(فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ) [الزلزلة: 8]

ژباړه: نو چا چې عمل کړی دی په مقدار د ذرې نېکې، وبه ويني هغه، او چا چې عمل کړی، په مقدار د ذرې بدي، وبه ويني هغه.

---

[1] صحيح البخاري ۳/۱۵۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوس نو د قران او سنت د غبرګو مثالونو په رڼا کې دا خبره ترلاسه کولی شو چې هېڅ نېکي وړه مه ګڼه، ځکه د الله تعالی په دفترونو کې د ذرې په اندازه نېکي او بدي هم ثبت او ليکلې وي.

علامه ابن قيم رحمه الله

هوکی مسلمانو مؤمنو خويندو!

په دې هيله چې د ژوند په نړۍ کې به د خپلو کورنيو په څنګ کې د خپلو ګاونډيانود شرعي حقونو درناوی وکړئ او د وړتيا لرلو په حالت کې به هغوی په مالي مرستو او اسلامي اخلاقي چال چلند ونازوئ، که دا هېڅ نه وي نو هڅه وکړئ د خپلو ګاونډيانو مېرمنې مو پر خوږو خبرو ونازوئ، ځکه د رحمت نبي صلی الله عليه وسلم لارښوونه کړې:

(اتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ، فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا، فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ) [1]

(د دوزخ له اور نه ځانونه بچ کړئ که څه هم چې په نيمه خرما سره وي او که دا هم مونده نه کړئ، نو؛ پر خوږې کلمې او خبرې سره ځان لپاره ډال جوړ کړئ).

هوکی؛ اتلو خويندو!

هغوی هم پر دې مکلف دي چې له تاسو منندويه اوسي که چېرې هغوی د مننې دا ستر اسلامي اصل پلی کړي، امېد دی چې ستاسو او هغوی په منځ کې به د مينې باب پرانيستل شي او هم به ترې الله تعالی منندويه شي، محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم ويلي :

(عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: لَا يَشْكُرُ اللَّهَ مَنْ لَا يَشْكُرُ النَّاسَ) [2]

---

[1] مسند أحمد مخرجا (30/ 188)

[2] **مسند أبي داود الطيالسي ۴/۲۳۲**

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ابو هريرة رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: د الله تعالی مننه نه شي کولی، هغه څوک چې له خلکو مننه نه کوي.

﴿کوم يو ته ډالۍ واستوم؟!﴾

۴۸)ـ (عَنْ عَائِشَةَ رضی الله عنها، قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لِي جَارَيْنِ فَإِلَى أَيِّهِمَا أُهْدِي، قَالَ: إِلَى أَقْرَبِهِمَا مِنْكِ بَابًا) [1]

ژباړه: عائشه رضی الله عنها وايي، رسول الله صلی الله عليه وسلم ته مې وويل : زما دوه ګاونډيان دي، کوم يو ته ډالۍ واستوم؟

رسول الله وويل : د کوم يو د کور دروازه چې درته ډېره نږدې وي.

﴿جنتي مېرمن﴾

۴۹)ـ عن أبي هريرة رضی الله عنه قال: قِيلَ لِلنَّبِيِّ صلی الله عليه وسلم يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ فُلَانَةَ تَقُومُ اللَّيْلَ وَتَصُومُ النَّهَارَ وَتَفْعَلُ وَتَصَدَّقُ وَتُؤْذِي جِيرَانَهَا بِلِسَانِهَا؟ فَقَالَ: رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: (لَا خير فيها هی من أهل النار) وَفُلَانَةُ تُصَلِّي الْمَكْتُوبَةَ وَتَصَدَّقُ بِأَثْوَارٍ وَلَا تُؤْذِي أَحَدًا؟
فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: (هی من أهل الجنة) [2]

ژباړه : ابو هريره رضی الله عنه وايي: د رحمت نبي صلی الله عليه وسلم ته وويل شو: فلانکۍ مېرمن د شپې قيام اليل (تهجد) کوي، د ورځې روژه نيسي، نېکې چارې سرته رسوي، صدقې او خيراتونه ورکوی، مګر پر ژبه خپل ګاونډي ته زيان رسوي.

---

[1] **مسند أبي داود الطيالسي ۳/۱۲۰**

[2] الأدب المفرد بالتعليقات (ص: 63)/ الشخصية المرأة المسلمة ۲۶۴ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله صلی الله علیه وسلم وویل : (لَا خَيْرَ فِيْهَا هِيَ مِنْ أَهْلِ النَّارِ)
ژباړه: دا بې خیره مېرمن ده او دا له دوزخیانو څخه ده.
صحابه کرامو وویل : او هغه فلانکۍ مېرمن یوازې فرضي لمونځونه کوي او څه پنیر صدقه کوي او هېچاته ضرر نه رسوي.
رسول الله صلی الله علیه وسلم وویل : (هِيَ مِنْ أَهْلِ اَلجَنَةِ).
ژباړه: دا له جنتیانو څخه ده. [1]

﴿ مسلمانه مېرمن او اسلامي نړۍ ﴾

۵۰)ـ (عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ رضی الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلی الله علیه وسلم، قَالَ: لَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ، يَلْتَقِيَانِ فَيُعْرِضُ هَذَا وَيُعْرِضُ هَذَا، وَخَيْرُهُمَا الَّذِي يَبْدَأُ بِالسَّلَامِ) [2]

ژباړه: ابو ایوب الانصاري رضی الله عنه د حدیث راوی دی، د مینې او رحمت نبي محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم ویلي : هېڅ مسلمان (نارینه او ښځینه) ته روا نه دي چې خپل مسلمان ورور پرېږدي یانې چې له درې ورځو زیاتې ورسره اړیکې پرېکړي) کله چې دواړه مخامخ کېږي دی له هغه او هغه له ده څخه مخ اړوي او په دې دواړو کې غوره هغه کس دی چې لومړی په سلام پیل وکړي.

دا خبره خو ټولو مسلمانو ورونو او خویندو ته څرګنده ده چې د شرعي تکالیفو په سرته رسولو کې برابر دي او کله چې دې ته ورته شرعي نصوصو کې د (مسلم) مسلمان کلمه راځي، نارینه او ښځمنې دواړو ته شاملېږي.

---

[1] الأدب المفرد بالتعليقات ٦٣مخ

[2] صحیح مسلم ۴/۱۹۸۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

هو؛ داسې شرعي سپېڅلي مکلفیتونه چې په وسیله یې د فرد، کورنۍ او ټولنې د ژوند نظام تنظیمېږي، په ټولیز ډول هغه کړنې چې د عقیدې او عمل جوړې پورې تړاو لري، اغېزې یې د ټولنې په چاپیریال خورېږي او پایله کې یې یوه داسې اسلامي نړۍ رامنځ ته کېږي چې نامسلمان وګړي یې هم منلو او قبلولو ته خپله لېوالتیا ښکاره کوي، پر همدې بنسټ اړینه ده چې مسلمانې مېرمنې هم خپلو منځونو کې صمیمانه اړیکې وپالي او د کینې او کرکې په بلاګانو خپل نېک عملونه ونه داړي چې د نېکو عملونو او خوږو اسلامي اخلاقو په مانیز ځواک مسلمانې مېرمنې په ټولنه کې په شرعي حجاب پوښلې، داسې رول ادا کړي چې د زیانمنو ایمانونو لرونکي نارینه او ښځمنې ترې د خپلو ایماني ودانیو د رغاونې لپاره مذهبي زده کړه وکړي او هم د دوی د غېږې په زانګو کې داسې کوچنیان وروزل شي چې د اسلامي فطرت د سترې ډالۍ سره پر ایماني او عقیدوي او جنتي ګاڼه هم سینګار او پسوللی وي.

۵۱)ـ ابو سعید الخدري رضی الله عنه په حیا کې د رسول الله صلی الله علیه وسلم تشبېه داسې وړاندې کړې: (كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَشَدَّ حَيَاءً مِنَ العَذْرَاءِ فِي خِدْرِهَا، فَإِذَا رَأَى شَيْئًا يَكْرَهُهُ عَرَفْنَاهُ فِي وَجْهِهِ) [1]

ژباړه: رسول الله صلی الله علیه وسلم په حیا او پرده کې، په کور کې له ناستې پېغلې څخه ډېر حیا لرونکی و، کله به چې رسول الله صلی الله علیه وسلم داسې څه څیز ولید چې هغه به یې نه خوښېده، نو موږ به د هغه په مخ کې د خپګان اثرات پېژندل.

---

[1] صحیح البخاري ۸/۲۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ بدگوماني ستر دروغ دي ﴾

۵۲)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضی الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ) [1]

ژباړه: ابو هريرة رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: له بدگومانۍ څخه ځان وساتئ، ځكه بدگوماني ستر دروغ دي.

د اسلام لوړ پيغام او د نبوي دربار ستره لارښوونه ده چې مسلمان نارينه او ښځمنه يې پر نورو د بدگومانۍ کولو څخه منع کړې ده، قران او سنت مسلمانو مېرمنو ته سپارښتنه کوي چې له بدو گومانونو څخه ځان وساتئ او نور مسلمانان نارينه او ښځمنې د حقيقت او يقين نه په لرې اټکلي تورونو مه تورنوئ او مه پرې ناسم گومانونه کوئ.

بلکې اسلامي اخلاق دادي چې تل دې پر نورو د خير گومانونه وشي تر هغې چې بد يې ترې نه وي ليدلي او دا د نبي صلى الله عليه وسلم لارښوونه هم ده.

په ټوليزه توگه مسلمانان پر نورو د ډول، ډول گومانونو سره روږدي دي ښايي ورونه او خويندې له ناسمو او ناوړو گومانونو څخه ډډه وکړي، هسې نه چې د گومانونو په کولو د سترو درواغجنو په ليکلړ کې شامل شي، ځکه (بد گومان ستر دروغ دي).

﴿ مسلمانې مېرمن سره ملندې نه ښايي ﴾

مسلمانې مېرمن ته نبوي پيغام دادی چې دا به خپله ژبه په خپلې ولکه کې ساتي، هڅه به کوي چې په ژبه پر نورو تور ونه لگوي، ملندې پرې

---

[1] مسند أحمد مخرجا ۱۶/۳۲۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونه وهي، غيبت او کنځل پرې ونه کړي، ځکه دا هغه ګناهونه دي چې د ژبې په وسيله سرته رسيږي او د مسلمانې مېرمن ايمان ته پرې زيان رسيږي.

۵۳)ـ اُم المؤمنين عائشه رضی الله عنها ويلي : ګران پيغمبر محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم ته مې وويل :

(حَسْبُكَ مِنْ صَفِيَّةَ كَذَا وَكَذَا، قَالَ غَيْرُ مُسَدَّدٍ: تَعْنِي قَصِيرَةً، فَقَالَ: لَقَدْ قُلْتِ كَلِمَةً لَوْ مُزِجَتْ بِمَاءِ الْبَحْرِ لَمَزَجَتْهُ) [1]

ژباړه: صفيه دومره، دومره ده، ځينې راويانو ويلي: يانې قد يې لنډ دی.

رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل : عائشې ! تا داسې خبره وکړه، که د سمندر له اوبو سره ګډه کړای شي، سمندر به فاسد او خراب کړي.

«فطرتي ګاڼه»

۵۴)ـ امام مسلم رحمه الله د جرير بن عبدالله رضی الله عنهما په روايت حديث نقل کړی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي : (مَنْ يُحْرَمِ الرِّفْقَ يُحْرَمِ الْخَيْرَ) [2]

ژباړه: څوک چې له نرمۍ څخه بې برخې کړای شو، هغه له ټول خير نه بې برخې کړای شو.

د قران او سنت له جوړه قوانينو څرګنده ده، چې مسلمانه مېرمن به پر نرمۍ، مهربانۍ او خواخوږۍ سينګاره وي، بدخويه او بد ژبې به نه وي، ځکه بد خويي او بد ژبي له يو لوري د نبوي اخلاقو خلاف عمل

[1] سنن أبي داود ۴/۲۶۹

[2] مسند أحمد مخرجا ۳۱/۵۷۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی او له بل پلوه د مسلمانې مېرمن اخلاقي ښايست او فطرتي ګاڼې ته زيان رسوي او تر ټولو ستر زيان دادی چې له نرمۍ او مهربانۍ نه بې برخې کېدل، له خير نه بې برخې کېدل دي.

﴿اخلاقي ښايست﴾

۵۵)ـ (عَنْ عَائِشَةَ رضى الله عنها ، زَوْجِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: إِنَّ الرِّفْقَ لَا يَكُونُ فِي شَيْءٍ إِلَّا زَانَهُ، وَلَا يُنْزَعُ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا شَانَهُ) [1]

ژباړه: له اُم المؤمنين عائشه رضى الله عنها څخه روايت دی، رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: يقيناً نرمي نه وي په يو شي کې مګر هغه څيز لره ډولي او ښايسته کوي، او نه ويستل کېږي د يو څيز نه مګر هغه څيز لره بدرنګوي.

له دې نبوي پيغام نه خبره روښانه ده چې نرمي د هر شي ډول او ارزښت دی، په کوم شي کې چې وي هغه د خلکو نفسونو، زړونو او سترګو ته ښکلی ښکاري او له څه نه چې ووځي له هغه شي نه هم د خلکو زړونه او روحونه کرکه کوي، د خلکو د زړونو د قلفونو پرانېستلو لپاره ښه کيلي نرمي او نرم اخلاق دي.

اُم المؤمنين عائشې رضى الله عنها ته هم د رحمت نبي صلى الله عليه وسلم ويلي : (يَا عَائِشَةُ رضى الله عنها، ارْفُقِي، فَإِنَّ اللَّهَ إِذَا أَرَادَ بِأَهْلِ بَيْتٍ خَيْرًا، دَلَّهُمْ عَلَى بَابِ الرِّفْقِ) [2]

---

[1] صحيح مسلم ۴/۲۰۰۴

[2] مسند أحمد مخرجا ۴۱/۲۵۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: اى عائشې رضى الله عنها! نرمي کوه، کله چې الله تعالى يو کور والاو ته د خير اراده وکړي د نرمۍ لاربسوونه ورته کوي.

پر همدې بنسټ مسلمانو مېرمنو او نارينه و ته لازمه ده چې خپلو اخلاقو ته د رحمت نبي صلى الله عليه وسلم د پيغامونو رنګ ورکړي، نرمي، زړه سواندي او خواخوږي د خپلو اخلاقو ګاڼه جوړه کړي تر هغې چې په برکت يې د رحمت نړۍ ته ورننوځي او هم په داسې حال کې خپلې شپې سبا کړي، چې له خير نه يې خپله پوره برخه له ځانه سره اخيستې وي.

﴿ مسلمانه مېرمن به داسې نه وي؟! ﴾

۵۶)ـ (عَن اِبْنِ عُمَرَ رضى الله عنهما، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم، قَالَ: عُذِّبَتِ امْرَأَةٌ فِي هِرَّةٍ سَجَنَتْهَا حَتَّى مَاتَتْ، فَدَخَلَتْ فِيهَا النَّارَ، لاَ هِيَ أَطْعَمَتْهَا وَلاَ سَقَتْهَا، إِذْ حَبَسَتْهَا، وَلاَ هِيَ تَرَكَتْهَا تَأْكُلُ مِنْ خَشَاشِ الأَرْضِ) [1]

له ابن عمر رضى الله عنهما څخه روايت دى، رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: يوې ښځې ته د دې له امله عذاب ورکړای شو، چې يوه پيشو يې قيد (بنده) کړې وه، نه يې هغې ته خوراک او نه يې څښاک ورکاوه او نه يې دېته پرېښودله چې د ځمکې له نورو کوچنيو حشراتو څخه ځانله خواړه برابر کړي، تر دې چې هغه پيشو مړه شوه.

د رسول الله صلى الله عليه وسلم پورته ياد شوى حديث پر دې خبره څرګند دليل دى، چې پر حيواناتو ظلم د الله تعالى د قهر او غضب ستر لامل دى، هغوى چې په غير شرعي او ناسم ډول پر بېلابېلو حيواناتو ظلم او تېرى کوي، طبيعي ده چې دا ډول کسان به د الله

---

[1] صحيح البخاري ۴/۱۷۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی له لورې په ډول، ډول عذابونو او کړاوونو اخته کېږي، دا په داسې حال کې چې د رحمت پیغمبر محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم خپل امت پر حیواناتو رحم او شفقت ته هڅولی، هغوی یې اړ کړي، چې له حیواناتو سره د نرمۍ او خواخوږۍ نه کار واخلي، چې د الله تعالی له لورې پر کړاوونو اخته نه شي.

﴿ مسلمانه مېرمن ښايي داسې وي! ﴾

۵۷)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضی الله عنه، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ صلی الله علیه وسلم: بَيْنَمَا كَلْبٌ يُطِيفُ بِرَكِيَّةٍ، كَادَ يَقْتُلُهُ العَطَشُ، إِذْ رَأَتْهُ بَغِيٌّ مِنْ بَغَايَا بَنِي إِسْرَائِيلَ، فَنَزَعَتْ مُوقَهَا فَسَقَتْهُ فَغُفِرَ لَهَا بِهِ) [1]

ژباړه: ابو هريره رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي: یو سپی و چې د ډېرې تندې له امله یې د کوهی ختې څټلې، نږدې و چې د تندې له امله مړ شي، د بني اسرائیلو د یوې زناکارې ښځې پرې سترګې ولګېدې، خپله موزه یې له پښې وویسته، په هغې کې یې له کوهي نه د سپي لپاره اوبه راوویستلې بیا یې سپي ته ورکړې (چې د هغه تنده پرې خړوبه شي) د بدکارې ښځې دا عمل د الله تعالی خوښ شو نو؛ د همدې له امله یې ورته ښښنه وکړه.

﴿ د ملائکو د دعا په لړه کې ﴾

۵۸)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضی الله عنه، أَنَّ النَّبِيَّ صلی الله علیه وسلم قَالَ: مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ العِبَادُ فِيهِ، إِلَّا مَلَكَانِ يَنْزِلاَنِ، فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلَفًا، وَيَقُولُ الآخَرُ: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُمْسِكًا تَلَفًا) [2]

---

[1] صحيح البخاري ۴/۱۷۳

[2] صحيح البخاري ۲/۱۱۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ابو هريرة رضی الله عنه د حديث راوي دی، محمد صلی الله عليه وسلم ويلي: نه وي داسې ورځې چې بنده ګان پکې سبا کوي، مګر دوه ملائکې له اسمان نه راکوزېږي، يوه يې په دعا کې داسې وايي:

يا الله ! خرچ کوونکي ته نور مال او بدله ورکړې.

هغه بله وايي: يا الله! د بخيل مال هلاک کړې.

ګرانقدره مسلمانو خويندو !

که مالي ورتيا لرئ، بيړه وکړئ، له بې وزلو او اړمنو سره مرسته وکړئ چې له يو لوري مو د صدقې په بانک کې الله تعالی سره څه امانت ايښی وي او له بل لوري د ملائکو د جوړې د دعا په لپه کې له نېکو بدلو څخه برخمنې شئ، پام مو وي چې د بخيلۍ او شومتيا لاره خپله نه کړئ چې بيا به مو د ملائکې بده دعا هلاکې او تباه کړي.

﴿د زهرو ډالۍ﴾

قرآن کريم څه وايي؟

د رسول الله صلی الله عليه وسلم سيرت او اخلاق څه لارښوونه کوي؟

هو؛ انسانان څه کوي؟

الله تعالی په قرآن کريم کې رسول الله صلی الله عليه وسلم ته د سيرت او اخلاقو په برخه کې داسې وحيې پيغام رالېږلی:

(وَٱلْكَاظِمِينَ ٱلْغَيْظَ وَٱلْعَافِينَ عَنِ ٱلنَّاسِ وَٱللَّهُ يُحِبُّ ٱلْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾ وَٱلَّذِينَ إِذَا فَعَلُواْ فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوٓاْ أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُواْ ٱللَّهَ فَٱسْتَغْفَرُواْ لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرُ ٱلذُّنُوبَ إِلاَّ ٱللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّواْ عَلَىٰ مَا فَعَلُواْ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴿١٣٥﴾ أُوْلَـٰئِكَ جَزَآؤُهُمْ مَّغْفِرَةٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ تَجْرِى مِنْ تَحْتِهَا ٱلأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ ٱلْعَامِلِينَ ﴿١٣٦﴾سورة آل عمران)

(c) ketabton.com: The Digital Library

("دا احسان مندان" او پر خلکو غوسه خواره او خلکو ته ښوونکي دي. الله تعالی له احسانمندانو سره مينه کوي او "احسانمندان" هغه کسان دي، چې کله بې حيايي يا پرځان ظلم وکړي؛ نو الله تعالی ياد کړي او د خپلو گناهونو ښنه ترې وغواړي او بې له الله تعالی بل څوک دی، چې ټول گناهونه وبښي او "احسانمندان" پر کړې گناه همېشه والی نه کوي او دوی پوهېږي. د دوی بدله د رب له لورې ښنه او جنتونه دي، چې لاندې به ترې همېشنۍ ويالې بهېږي او د دغو چارو کوونکيو لپاره غوره اجر دی.)

﴿فَٱصْفَحِ ٱلصَّفْحَ ٱلْجَمِيلَ﴿٨٥﴾﴾ سورة الحجر)

(نو په ښه توگه مخ وگرځوه."په ښايسته طريقې سره".)

﴿خُذِ ٱلْعَفْوَ وَأْمُرْ بِٱلْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ ٱلْجَاهِلِينَ﴿١٩٩﴾﴾ سورة الاعراف)

(ونيسه معافي (پر معافۍ عمل کوه) او پر نېکۍ حکم کوه او له ناپوهانو څخه مخ واړوه.)

د رسول الله صلی الله عليه وسلم په فطرت کې عفوه او حلم نغښتی و، حلم، وقار او د تېرېدنې عالي خصلت او خوی د هغه په سپېڅلي بدن کې داسې ځای درلود، چې له ښکلي معطر سيرت نه يې خوږبويه ورمې پر ښکلي صورت راخورې وې، چې له همدې امله به يې د خپل سر دښمنان او دښمنانې هم ښنلې.

۵۹)ـ امام بخاري رحمه الله او امام مسلم رحمه الله د رسول الله صلی الله عليه وسلم له سيرت نه د عفوې يوه بېلگه داسې ذکر کړې ده:(يوې يهودۍ مېرمنې رسول الله صلی الله عليه وسلم ته د پسه داسې غوښه په سوغات کې راوړه، چې زهر يې پرې شيندلي و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله صلی الله علیه وسلم له خپلو ملګرو سره له هغې غوښې نه خوراک پیل کړ، څو شېبې وروسته رسول الله صلی الله علیه وسلم خپلو ملګرو ته وویل: لاسونه مو ونیسئ! نوره مه خورئ! په دې کې زهر ګډ شوي.

خلکو هغه یهودۍ مېرمنه رسول الله صلی الله علیه وسلم ته راوستله، رسول الله صلی الله علیه وسلم وپوښتله: دا کار دې ولې وکړ؟

هغې وویل: ما غوښتل، چې دا معلومه کړم چې که ته رښتینې نبي یې، نو؛ الله تعالی به درته خبر درکړي او زهر به درته څه ضرر ونه رسوي او که نبي نه یې؛ نو موږ به درڅخه بې غمه شو.

صحابه کرامو رضی الله عنهم وویل: ای د الله تعالی رسوله! (صلی الله علیه وسلم) دا مېرمن ووژنو؟!

د رحمت او عفوې پیغمبر محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم وویل: نه! مه یې وژنئ! بیا یې هغې مېرمنې ته ښنه وکړه.)[1]

﴿ د مېنې د امېل دوه کړۍ! ﴾

٦٠)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: لَوْ دُعِيتُ إِلَى ذِرَاعٍ أَوْ كُرَاعٍ لأَجَبْتُ، وَلَوْ أُهْدِيَ إِلَيَّ ذِرَاعٌ أَوْ كُرَاعٌ لَقَبِلْتُ) [2]

ژباړه: ابو هریره رضی الله عنه د حدیث راوي دی، رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي: که چېرې زه د (حلال څاروي) د لاس یا ښنګري (دعوت) ته وبللی شم هرو مرو به یې بلنه قبوله کړم او که چېرې ماته د

---

[1] متفق علیه، شخصیة المراءة المسلمة، مخ: ٣٧٦.

[2] صحيح البخاري ٣/١٥٤

(c) ketabton.com: The Digital Library

پسه يا بيزې و غيره لاس او ښنګرى (پانچه) ډالى كړاى شي ضرور به يې قبوله كړم.

د رحمت نبي صلى الله عليه وسلم مسلمانو نارينه او ښځمنو ته د دعوت او ډاليو د منلو او قبلولو سپارښتنه په هومره ښايسته او رنګينو نبوي كلماتو سره كړې چې له دې نبوي كلماتو هر مسلمان نارينه او مسلمانه ښځمنه دا زده كولى شي چې د شرعي روا دعوت او شرعي ډالى منل نبوي اخلاق دي او دا دواړه د زړونو په نړى كې د مينې د امېل دوه سترې او ګرانبيه كړى دي، داسې كړى چې لاسته راوړل يې د ټولنيز ژوند لړى لا نوره هم غځوي.

﴿مېلمه پالې مېرمنې﴾

٦١)ـ (عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رضى الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم أَنَّهُ قَالَ: لَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يُضِيفُ) [1]

ژباړه: عقبه بن عامر رضى الله عنه د رسول الله صلى الله عليه وسلم نه روايت كړى: نشته خير په هغه چا كې چې چاته مېلمستيا نه وركوي.

ګرانو مسلمانانو خويندو!

زه پردې باور لرم چې تاسو تر نارينه و ډېرې خير ته لېواله يئ او د خير لاسته راوړل قربانى ته اړتيا لري، هو؛ داسې قرباني چې هم اسلامي او هم انساني اخلاق وي، د بېلګې په توګه مېلمه پالنه يادولى شو، مېلمه پالنه اسلامي اخلاق دي او ددې اخلاقو بنسټګر ابراهيم عليه السلام دى، په هر مسلمان نارينه او مسلمانې ښځمنې واجب دي چې مېلمه ته د

[1] مسند أحمد ط الرسالة ٢٨/٦٣٥

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه د مېلمه پالنې حق ورکړي درناوی يې وکړي او په پوره مينه يې د راتګ هر کلی وکړي.
د اسلام په سپېڅلي دين کې دا خبره هم روښانه ده چې که چېرې څوك مېلمه ته د هغه حق نه ورکوي د قران او سنت په رڼا کې يې پالنه او درناوی نه کوي نو د اسلام سپېڅلی دين مېلمه ته دا واك ورکوي چې له داسې بخيلو او شومو خلکو څخه خپل حق ترلاسه کړي.

﴿ مېلمه خپل حق اخيستلی شي؟! ﴾

٦٢)ـ (عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ رضی الله عنه، أَنَّهُ قَالَ: قُلْنَا لِرَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم: إِنَّكَ تَبْعَثُنَا، فَنَنْزِلُ بِقَوْمٍ لاَ يَقْرُونَا، فَمَا تَرَى فِيهِ؟ فَقَالَ لَنَا: إِنْ نَزَلْتُمْ بِقَوْمٍ، فَأُمِرَ لَكُمْ بِمَا يَنْبَغِي لِلضَّيْفِ فَاقْبَلُوا، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلُوا، فَخُذُوا مِنْهُمْ حَقَّ الضَّيْفِ) [1]

ژباړه: عقبه بن عامر رضی الله عنه ويلي: رسول الله صلى الله عليه وسلم ته مو وويل : ته موږه لېږې، موږ داسې قوم ته ورشو چې هغوی مېلمستيا نه راکوي نو په دې اړه ستاسو څه رايه ده؟
نبي صلى الله عليه وسلم وويل : که تاسو داسې خلکو ته ورشئ چې هغوی ستاسو مناسب مېلمستيا برابره کړي نو مېلمستيا يې قبوله کړئ، که باالفرض هغوی انکار وکړ نو د مېلمه پالنې هغه حق ترې واخلئ چې ستاسو لپاره مناسب وي.

---

[1] صحيح البخاري ٣/١٣١

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ د فطرت سنت ﴾

٦٣)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم قَالَ: الفِطْرَةُ خَمْسٌ: الخِتَانُ، وَالِاسْتِحْدَادُ، وَنَتْفُ الإِبْطِ، وَقَصُّ الشَّارِبِ، وَتَقْلِيمُ الأَظْفَارِ) [1]

ژباړه : ابو هريرة رضى الله عنه د حديث راوي دى رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: د فطرت سنت پنځه دي سنتي كول،د نامه لاندې وېښته لرې كول، د تخرګونو ويښتان اخيستل، د برېتونو لنډول او د نوكانو پرېكول .

﴿ د سلام سوغات ورسوئ! ﴾

جبريل عليه السلام هم د سلام د ځانګړيو شرعي كلماتو التزام او كارونه كړې، همدا راز ام المؤمنين عائشه رضى الله عنها هم د جبريل عليه السلام سلام ته په شرعي او وضع شويو ځانګړيو كلمو ځواب وركړى و.

٦٤)ـ (عَنْ عَائِشَةَ رضى الله عنها: أَنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم، قَالَ لَهَا: يَا عَائِشَةُ هَذَا جِبْرِيلُ يَقْرَأُ عَلَيْكِ السَّلاَمَ، فَقَالَتْ: وَعَلَيْهِ السَّلاَمُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، تَرَى مَا لاَ أَرَى، تُرِيدُ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) [2]

(ام المؤمنين عائشه رضى الله عنها وايي: رسول الله صلى الله عليه وسلم راته وويل: اى عائشې رضى الله عنها ! جبريل عليه السلام پر تا سلام وايي.

ام المؤمنين عائشې رضى الله عنها ورته په ځواب كې وويل: (وَعَلَيْهِ السَّلاَمُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ)

ژباړه: او پر هغه دې سلام، د الله تعالى رحمت او بركتونه وي.

---

[1] صحيح البخاري ٨/٦٦

[2] صحيح البخاري ٤/١١٢

(c) ketabton.com: The Digital Library

سلام د اسلام څانګه ده، هو؛ داسې څانګه چې د مينې له خوږو مېوو نه ډکه ده، د سلام خپرول او دودول ايماني فرهنګ دی، داسې فرهنګ چې د ټولنې د وګړيو په منځ کې د محبت تارونه غزوي او د مينې له نړۍ نه انسان د جنت نړۍ ته رسوي، يوه خبره د يادولو وړ ده چې د بل چا سلام رسول هم ايماني وجيبه او امانت دی، کله چې تاته څوک وايي: (زما سلام پرې وايه) اوس نو ستا مسوليت دی چې د سلام سوغات د امانت په څېر د هغه ملګري يا دوست ته ولېږي، په دې هيله چې ګرانې خويندې به مې په دې برخه کې له نبي نه پوره زده کړه وکړي چې د جبريل عليه السلام سلام يې عايشې رضی الله عنها ته ورساوه.

٦٥ـ (عَن أُمَّ هَانِئٍ بِنْتَ أَبِي طَالِبٍ رضى الله عنها قَالَتْ: ذَهَبْتُ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم عَامَ الفَتْحِ فَوَجَدْتُهُ يَغْتَسِلُ وَفَاطِمَةُ تَسْتُرُهُ فَقَالَ: مَنْ هَذِهِ؟ فَقُلْتُ: أَنَا أُمُّ هَانِئٍ) [1]

ژباړه: ام هاني رضی الله عنها د حديث روايت کوي، وايي: د مکې د فتحې په کال د رسول الله صلی الله عليه وسلم کور ته ورغلم، غسل يې کاوه او فاطمې رضی الله عنها ورته پرده نيولې وه.

رسول الله صلی الله عليه وسلم وپوښتل: څوک يې؟

ما وويل: ام هاني يم.

ام هاني رضی الله عنها د رسول الله صلی الله عليه وسلم د کاکا لور او د ګران قدره علي المرتضی رضی الله عنه خورکۍ وه د دغې سپېڅلې او اتلې مېرمن د ژوند په کتاب کې داسې اسلامي درسونه او اخلاقي

---

[1] صحيح البخاري ١/٦٤

(c) ketabton.com: The Digital Library

لارښوونې ليدل کېږي چې د اسلامي امت د هر پړاو مسلمانو مېرمنو ته د ايمان د مدرسې د منهج او نصاب بڼه لري.

دې حديث کې يوه ستره لارښوونه دا هم ده چې څوک درنه پوښتنه وکړي، نو ته به ځان په خپل نوم ورپېژنې، يانې داسې به نه وايې: چې زه يم، بلکې خپل نوم به وريادوې.

﴿مرتبې په پام کې ونيسئ!﴾

٦٦)ـ امام مسلم رحمه الله د خپل صحيح مسلم په پيل کې دا حديث راوړی : (عَنْ عَائِشَةَ رضى الله عنها، أَنَّهَا قَالَتْ:أَمَرَنَا رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم أَنْ نُنَزِّلَ النَّاسَ مَنَازِلَهُمْ) [1]

ژباړه : عائشه رضی الله عنها وايي موږ ته رسول الله صلى الله عليه وسلم امر کړی چې د خلکو درناوی (د هغوی د شخصيت، درنښت) او مرتبو پر بنسټ وکړو.

دې حديث کې مسلمانو ورونو او خويندو ته لارښوونه شوې چې د هر چا د شخصيت، پت، ايمان، تقوی، ټولنيزو او اخلاقي ارزښتونو ته په پام د هغوی درناوی او عزت پالنه وکړئ.

﴿اصيله فطرتي بڼه﴾

٦٧)ـ (عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رضى الله عنهما ، قَالَ: لَعَنَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم، الْمُتَشَبِّهِينَ مِنَ الرِّجَالِ بِالنِّسَاءِ، وَالْمُتَشَبِّهَاتِ مِنَ النِّسَاءِ بِالرِّجَالِ) [2]

ژباړه: ابن عباس رضی الله عنهما د حديث راوي دی، رسول الله صلى الله عليه وسلم له نارينه و ښځه پر هغو لعنت ويلی دی چې له ښځمنو

---

[1] صحيح مسلم ١/٦

[2] **مسند أحمد ط الرسالة ٥/٢٤٣**

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ځان ورته جوړوي او پر هغو ښځمنو يې لعنت ويلی دی چې ځانونه نارينه و ته ورته جوړوي.

د اسلامي اخلاقو سپارښتنه داده چې هر مؤمن نارينه او مؤمنه ښځمنه دې په خپله اره (اصلي) بڼه ځان سينګار او ښکاره کړي او دا د يو انسان اصلي فطرتي هويت هم دی، نارينه چې ځان له ښځمنو سره مشابه جوړوي او ښځمنه چې ځان له نارينه و سره مشابه جوړوي په حقيقت کې پر خپله اصيله ازاده فطرتي بڼه ملنډې وهي.

٦٨)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم، لَعَنَ الرَّجُلَ يَلْبَسُ لُبْسَةَ الْمَرْأَةِ، وَالْمَرْأَةَ تَلْبَسُ لُبْسَةَ الرَّجُلِ) [1]

ژباړه: ابو هريره رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم لعنت ويلی، پر هغه سړي، چې د ښځو په څېر جامې اغوندي او پر هغه ښځه چې د سړيو جامې اغوندي.

هغه مهال چې ټولنه د اسلام پر نور ځل بلانده وه، د شريعت حکمونه پلي او د عمل په نړۍ کې غځېدلي و، هره خوا د قران او سنت زرينو پلوشو پوښلې وه، دا ستونزه نه وه چې نارينه ځان ښځمنې ته ورته او ښځمنه دې ځان نارينه ته ورته جوړه کړي، اوس مهال چې د اسلام درنو او د حيا پر ګاڼه پسوللو لارښوونو ته پام نه کېږي، ليدل کېږي چې پېغلو او په ټوله کې ډېری ښځمنو د نارينه و بڼه خپله کړې، خپل پوښاک کړه، وړه هلکانو او سړيو ته ورته جوړوي د شرعي حجاب او نورو محرمو ځايونو او غړيو پرده کې ساتلو ته ارزښت نه ورکوي.

---

[1] **مسند أحمد ط الرسالة ١٤/٦١**

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سرونو وېښتان چې شريعت کې د ښځمنو عورت دی، پام نه کوي، ډېر ځلې يې مړوندونه او لېچې بربنډې کړې وي، داسې خبرې، کړنې او حرکتونه سرته رسوي، ته به وا چې دا کوم زلمی دی.

ها خوا يو شمېر زلميان هم په پوښاک، خبرو، سينګار او کړو وړو کې له غربي ماډلو پېغلو کم نه دي، د سرو زرو هارونه به يې په غاړو کې ځړولي وي او پر بربنډو سينو به يې اوېزان کړی وي، د سرونو وېښتان به يې د پېغلو په څېر اوږده، څڼې او زلفې به يې راخورې کړې وي.

ډېر ځلې ځينو هلکانو ځانونه له ښځمنو سره داسې ورته برابر کړی وي چې د هلک او جلۍ توپير نه کېږي.

اسلام له داسې کړنو منع کړی او دا ډول نارينه او ښځمنې يې د الله رحمت نه د شړل شويو بدرنګو څېرو په ليکلړ کې شاملې کړي په دې هيله چې ګرانې مسلمانې خويندې به مې د اسلام اصيل زرين اصل او ادب ته په بشپړه پاملرنه ځانونه په شرعي پوښاک وپوښي او له نارينه و سره د ځان ورته جوړولو به ډډه وکړي.

٦٩)ـ امام مسلم رحمه الله د ابو بردة رضی الله عنه په روايت حديث نقل کړی، دی وايي : ابو موسی سخت دردمن شوی و، پر ده بې هوښي راغلې وه دا په داسې حال کې چې سر يې د خپلې کورنۍ د يوې ښځمنې په غېږ کې ايښی و د کورنۍ يوې مېرمن د ده د غم او دردمندۍ له امله چيغې کړې، هغه شېبه ده هغې ته د څه ويلو طاقت نه لره، کله چې رابېدار شو ويې ويل : زه له هغه څه نه بېزاره يم چې له څه نه رسول الله صلی الله عليه وسلم بېزاري ښکاره کړې وه، ځکه رسول الله صلی الله عليه وسلم له هغې ښځمنې نه بېزاري ښکاره کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وه چې د مصيبت په مهال غږ پورته کوي (چيغې وهي) خپل وېښتان شکوي او يا خپلې جامې څيرې کوي. (1)

۷۰)ـ اسامه بن زيد رضى الله عنه : موږ له رسول الله صلى الله عليه وسلم سره ناست و، له گرانقدره لورگانو څخه يې يوې خپل کور ته وباله چې خبر يې ورکاوه، د هغې کوچنی نازولی د مرگ په شېبو کې و، رسول الله خبر راوړونکي ته وويل : لاړ شه، زما لور ته ووايه : (أَنَّ لِلَّهِ مَا أَخَذَ وَلَهُ مَا أَعْطَى، وَكُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ بِأَجَلٍ مُسَمًّى، فَلْتَصْبِرْ وَلْتَحْتَسِبْ) (2)
استازى بيا راغى ، ويې ويل : هغې سوگند ياد کړی چې هرو مرو به رسول الله صلى الله عليه وسلم راځي.
رسول الله صلى الله عليه وسلم پاڅېد، سعد بن عُبادة رضى الله عنه او سعد بن جبل رضى الله عنهما هم ورسره پاڅېدل او د هغو دواړو په ملگرتيا ورغلل، هغه ماشوم ورته په داسې حال کې راپورته کړای شو چې د زنکدن شېبې يې پيل وې او غرغره يې راپارېدلې وه، يانې روح يې مرۍ ته رسېدلی و.
رسول الله صلى الله عليه وسلم چې هغه وليد له سترگو يې اوښکې تويې شوې.
سعد رضى الله عنه ورته وويل : دا څه دي ای د الله رسوله؟
رسول الله صلى الله عليه وسلم وويل : (هَذِهِ رَحْمَةٌ جَعَلَهَا اللهُ فِي قُلُوبِ عِبَادِهِ، وَإِنَّمَا يَرْحَمُ اللهُ مِنْ عِبَادِهِ الرُّحَمَاءَ) (3)

---

[1] **صحيح مسلم**

[2] **(صحيح البخاري ۹/۱۱۵**

[3] مسند أحمد ط الرسالة ۳۶/۱۲۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: دا رحمت دی چې الله تعالی د خپلو بنده ګانو په زړونو کې پيدا کړی او يقيناً الله تعالی له خپلو بنده ګانو څخه پر زړه سوانده او مهربانو کسانو رحم کوي.

﴿ زړه چې درمن شي، سترګې ژاړي ﴾

۷۱)ـ انس رضی الله عنه وايي: د رسول الله صلی الله عليه وسلم زوی ابراهيم ناورغ و او په ډېرې سختی يې ساه اخيستله، د رحمت نبي له سترګو اوښکې تويې شوې، عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه ورته وويل : ای د الله رسوله! تاسو هم؟!

د رحمت نبي ووېل : (يَا ابْنَ عَوْفٍ إِنَّهَا رَحْمَةٌ، ثُمَّ أَتْبَعَهَا بِأُخْرَى، فَقَالَ صلى الله عليه وسلم: إِنَّ العَيْنَ تَدْمَعُ، وَالقَلْبَ يَحْزَنُ، وَلاَ نَقُولُ إِلَّا مَا يَرْضَى رَبُّنَا، وَإِنَّا بِفِرَاقِكَ يَا إِبْرَاهِيمُ لَمَحْزُونُونَ) [1]

ژباړه: ای د عوف زويه! دا رحمت دی بيا يې ورپسې بله دا خبره وکړه ويې ويل : له سترګو اوښکې بهېږي او زړه غمجن کېږي او نه وايو موږ مګر هغه څه، چې زموږ رب پرې راضي کېږي.

ای ابراهيمه! موږ ستا پر جدايی ډېر خواشيني او غمجن يو.

﴿ مسلمانه مېرمن دې ويرګره نه وي ﴾

۷۲)ـ (عَن أَبِي هُرَيرة رضى الله عنه، عَن النَّبِيّ صلى الله عليه وسلم قال: النَّائِحَةُ إِذَا لَمْ تَتُبْ قَبْلَ مَوْتِهَا، تُقَامُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَعَلَيْهَا سِرْبَالٌ مِنْ قَطِرَانٍ، وَدِرْعٌ مِنْ جَرَبٍ [2]

---

[1] صحيح البخاري ۲/۸۳

[2] **صحيح مسلم ۲/۶۴۴ ــ سلسلة الاحاديث الصحيحة ج۴**

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ابو هریره رضی الله عنه د حدیث راوي دی، رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي: ویرګره مېرمن چې له مرګ وړاندې توبه ونه باسي، د قیامت په ورځ به داسې حال کې را پاڅېږي چې پر تن به یې د نانزړو او خارښت کمیسونه وي.
محدثینو لیکلي: چې تعبیر په کمیسونو سره شوی یانې داسې جامې به لري چې له یو پلوه به ددې ښځمنې بدن پمن وي، خارښت به کوي او له بل پلوه به د نانزړو کمیس وروااغوستل شي.
حکمت په کې دا دی چې نانزړه ژر اور اخلي، نانزړه هغه دوا ده چې پمن او خارښتي اوښان پرې غوړولی شي.

﴿هغه کور چې شیطان ترې دوه ځلې ناهیلی وتلی﴾

په مړي ویر او ژړا هغه کړنه ده چې اسلام حرامه ګرځولې او ددې حرمت یې په ډېرو کلکو او کره نصوصو سره یاد کړی، دا ځکه چې په دې کې انساني طاقت ته زیان رسیږي د رحمن ذات پریکړې ته له غاړې ایښودلو مخالفت کول دي بې لارې ته دروازه پرانیستل دي او د شیطان لپاره ستره فتنه ده او دې خبرو ته محمد په هغه حدیث کې اشاره کړې چې امام مسلم رحمه الله راوړی:

۷۳)ـ اُم سلمة رضی الله عنها ویلی : کله چې ابو سلمة وفات شو، ما ویل غریب او مسافر د غربت او مسافرۍ په وطن کې مړ شو، دومره ویر به پرې کوم چې خلک یې کیسې وکړي، ما پر هغه د ژړا لپاره ځان تیاروه، چې هغه مهال د مدینې له کلیو نه یوه مېرمن ددې لپاره زموږ کور ته راغله، چې په ویر او ستاینو کې یې زما ملاتړې شي، هغه مېرمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله صلى الله عليه وسلم ته په مخه ورغله، رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته وويل : (أَتُرِيدِيَ أَنْ تُدْخِلِي الشَّيْطَانَ بَيْتًا أَخْرَجَهُ اللهُ مِنْهُ؟ مَرَّتَيْنِ، فَكَفَفْتُ عَنِ الْبُكَاءِ فَلَمْ أَبْكِ) [1]

ژباړه : ته غواړې چې شيطان بيا هغه كور ته راننوځي چې الله تعالى ترې دوه ځلې ويستلی؟

اُم سلمة رضى الله عنها وايي : نو زه له ژړا نه منع شوم او پر ابو سلمة مې ونه ژړل.

پورته حديث كې دا يادونه شوې چې شيطان دوه ځلې د ابو سلمة له كور نه وتلی.

لومړی: هغه مهال چې ابو سلمة ايمان راوړ د هغه د كورنۍ ځينو خلكو شور او غوغا جوړه كړه، بدې دعاوې يې پيل كړې، رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته وويل : ځانونو ته مو له خير پرته نورې دعاگانې مه كوئ، ځكه ملائكې ستاسو پر دعا امين وايي، بيا رسول الله صلى الله عليه وسلم ابو سلمة ته دعا وكړه.

دويم ځل : هغه مهال چې اُم سلمة رضى الله عنها ته د هغه نفس مشوره وركړه چې پر ابو سلمة تاريخي ژړا وكړه، بيا اُم سلمه له ژړا نه ځان وساته.

گرانقدرو خويندو!

په دې هيله چې د سترې مسلمانې مېرمن اُم سلمة رضى الله عنها په څېر به د ناروا عمل په وړاندې د مخالفت روحيه پياوړې كړئ، د ژوند په هره چاره كې به د خپل وس مطابق جهادي روحيه ژوندۍ ساتئ، باطلو او ناروا كړنو ته به نه تسليمېږئ، ځكه مسلمانې مېرمنې همت

---

[1] صحيح مسلم ۲/٦۳۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوړوي په پرېکنده هوډ د ايمان له وسلې سره د عمل ډګر ته وړاندې کېږي او د هر هغه وينا او کړنې په وړاندې مخالفت ښکاره کوي چې د اسلام په دين کې اصل ثبوت او ځای ونه لري.

﴿ هره اورېدل شوې خبره مه خپروئ! ﴾

۷۴)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضی الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: كَفَى بِالْمَرْءِ كَذِبًا أَنْ يُحَدِّثَ بِكُلِّ مَا سَمِعَ) [1]

ژباړه:ابو هريره رضی الله عنه د حديث راوي دی، صادق الامين پيغمبر محمد صلى الله عليه وسلم ويلي : سړي ته همدومره دورغ بس دي چې هره اورېدل شوې خبره بيانوي.

د اسلام سپېڅلی دين مسلمانې مېرمنې ته دنده سپارلې، چې هره اورېدل شوې خبره، چې دليل، ثبوت ونه لري او پر يقين نه وي ولاړه، ونه کړي او نه يې نورو ته خپره او ورسوي.

په ټوليزه توګه د ښځمنو په ناستو، جرګو او مرکو کې د خبرو لپاره ځانګړی معيار او دليل نه وي، يوازې په ماويلو او تاويلو يې بنډار ګرم کړی وي، ډېرې خبرې يې بې ثبوته او بې دليله وي او يوازې په اټکل او ګومان څرخېږي.

اسلام دا ډول خبرې چې صحت او ثبوت يې يقيني نه وي، حرام او دروغ شمېرلي.

ښايي نارينه او ښځمنې په ګډه له دا ډول خبرو ځان وساتي.

---

[1] صحيح مسلم (1/ 10)

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷۵)ـ (عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضى الله عنه: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم أُتِيَ بِلَبَنٍ قَدْ شِيبَ بِمَاءٍ، وَعَنْ يَمِينِهِ أَعْرَابِيٌّ، وَعَنْ شِمَالِهِ أَبُو بَكْرٍ، فَشَرِبَ ثُمَّ أَعْطَى الأَعْرَابِيَّ، وَقَالَ: «الأَيْمَنَ فَالأَيْمَنَ»[1]

انس رضى الله عنه وايي : د اخلاقو لومړنی معلم محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم ته چا د ښبلو لپاره شيدې راوړې چې د کوهي څه اوبه ورکې ګډې شوې وې، ښي لاس ته يې يو کليوال (بانډېڅي) ناست و او کيڼ لور ته يې (ګران قدره د هجرت د لارې ملګری) ابوبکر صديق رضی الله عنه ناست و، رسول الله صلی الله عليه وسلم چې شېدې وڅښلې، بيا يې کليوال ته ورکړې او ويې ويل : ياني له ښي طرفه يې.

۷۷)ـ نبي عليه السلام اُم ورقه ته امر کړی و چې د خپلې کورنۍ ښځو ته دې امامت وکړي او له ښي طرف نه يې پيل کړه.[2]

اسلامي عالمانو ليکلي : چې ښځه د ښځمنو لپاره امامت کولی شي، کله چې د قران ښه لوستونکې، پرهېزګاره او نېکو کاره وي، مګر د ښځمنو امامت به ښځمنو لپاره په کور کې وي نه په جومات کې، امامه به د ښځو منځ کې ودرېږي او په شرعي نبوي طريقه به نورو ښځو ته په کور کې لمونځ (امامت) کوي او په دې کې کوم ممانعت نشته.

د رسول الله صلی الله عليه وسلم ګرانو مېرمنو، اُم سلمة رضی الله عنها او عائشې رضی الله عنها هم ځينو وختونو کې ځينو مېرمنو ته امامت کړی و.

---

[1] صحيح البخاري (7/ 111) سلسلة الاحاديث الصحيحة ۴ج- ۳۷۳ مخ

[2] فتاوی المرأة المسلمة بيروت چاپ ۴۶۰مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ مسلمانې مېرمنې جوماتونو ته تللی شي؟! ﴾

۷۷)ـ (عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ رضى الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: لاَ تَمْنَعُوا إِمَاءَ اللَّهِ مَسَاجِدَ اللَّهِ) (1)

ژباړه: ابن عمر رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: د الله تعالی وينځې له جوماتونو څخه مه منع کوئ.

همدارنګه ابو داود رحمه الله حديث نقل کړی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: (لَاتَمْنَعُوْا نِسَأَكُمُ الْمَسَاجِدَ، وَبُيُوتُهُنَّ خَيْرٌلَهُنَ). (2)

ژباړه: خپلې مېرمنې له جوماتونو څخه مه منع کوئ او د دوی کورونه د دوی د لمانځه لپاره غوره دي.

کله چې مسلمانه مېرمن ټولو شرعي ادابو او مقرراتو ته پاملرنه کوي، خاوند يې اجازه ورکوي، د خوشبويی لګولو پرته په شرعي حجاب کې پوښلې وي بيا جومات ته د لمانځه لپاره د تللو جواز شته، مګر د نبوي حديث له وروستی جملې معلومېږي چې د ښځمنو لپاره لمونځ په کور کې ډېر غوره دی.

﴿ پېنځه ډالۍ ﴾

اسلام د انسانی دين دی، د کائناتو تر ټولو ښکلي بشر محمد صلی الله عليه وسلم هم د مينې او انسانی پيغامونه خواره کړي او د هغه پيغامونو کې اجتماعيت (ټولنيز توب) دی څکه هغه د (رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ) **وياړلی تاج لري، پر همدې ليکه مسلمانې مېرمنې هم خبرولی شي چې د دين له اسانتياو ګټې پورته کړي او د توحيد ښکلې کلمې ولولي چې د قران لوستنې بدله کې ورته حساب شي.**

---

[1] **صحيح البخاري ٢/٦**

[2] الشخصية المراة المسلمة ١٩ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷۸)ـ : (عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى رضى الله عنهما ، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: إِنِّي لَا أَسْتَطِيعُ أَنْ آخُذَ مِنَ الْقُرْآنِ شَيْئًا فَعَلِّمْنِي مَا يُجْزِئُنِي مِنْهُ، قَالَ: قُلْ: سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ) [1]

ژباړه : عبدالله بن ابي اوفى رضى الله عنهما وايي: يو سړى رسول الله صلى الله عليه وسلم ته راغی، ويې ويل: زه ددې وړتيا نه لرم چې د قران څه برخه حفظ او ياده کړم، داسې څه وظيفه يا کلمات راته وښايه چې د قران کريم د لوستلو پر ځای راته مجرى او حساب شي!؟

رسول الله ورته وويل : دا کلمې وايه:

(سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ).

﴿ د ځمکې له کومې ګاڼې سره مينه لرئ؟! ﴾

۷۹)ـ (عَنْ أَبِي مُوسَى الأَشْعَرِيِّ رضى الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: مَثَلُ المُؤْمِنِ الَّذِي يَقْرَأُ القُرْآنَ كَمَثَلِ الأُتْرُجَّةِ، رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا طَيِّبٌ، وَمَثَلُ المُؤْمِنِ الَّذِي لاَ يَقْرَأُ القُرْآنَ كَمَثَلِ التَّمْرَةِ، لاَ رِيحَ لَهَا وَطَعْمُهَا حُلْوٌ، وَمَثَلُ المُنَافِقِ الَّذِي يَقْرَأُ القُرْآنَ مَثَلُ الرَّيْحَانَةِ، رِيحُهَا طَيِّبٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ، وَمَثَلُ المُنَافِقِ الَّذِي لاَ يَقْرَأُ القُرْآنَ كَمَثَلِ الحَنْظَلَةِ، لَيْسَ لَهَا رِيحٌ وَطَعْمُهَا مُرٌّ) [2]

---

[1] سنن أبي داود ۱/۲۲۰

[2] صحيح البخاري (7/ 77).

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ابو موسى الاشعري رضى الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي: د قرآن لوستونکي مثال د ترنج په څېر دی، چې ښکلی بوی لري او خوند يې هم خوږ دی.

او د هغه مومن مثال چې قرآن نه لولي د خرما په څېر دی، چې خوږبويي نه لري او خوند يې خوږ دی او د هغه منافق مثال چې قرآن لولي د کشمالي ګل په څېر دی، چې ښکلې خوشبويې لري، خو خوند يې تریخ دی.

او مثال د هغه منافق چې قرآن نه لولي، د مړه غوني په څېر دی، چې بوی هم نه لري او خوند يې هم تریخ وي.

اوس؛ نو تاسې په پورتني حدیث کې غور وکړئ، چې همدا شېبه له کوم مثال سره برابر یاست.

هو! که له لومړني مثال سره برابر يئ، مبارك مو شه! په غوره کسانو کې یاست، په هغو کسانو کې یاست، چې قرآن کريم به يې د قيامت په ورځ شفاعت کوي او د قرآن شفاعت به مو په برخه کې قبلېږي.

هڅه وکړئ!

خپله خوږبويي لا زياته کړئ، چې نورو ته مو د خوږبويۍ خوږې ورمې ورسېږي او د قرآن په وسیله مو د ایمان مېوه لا زیاته خوږه او زړه راښکونکې شي.

که چېرې ځان په دويمه ډله کې شمېرئ، همدا شېبه پاڅېږئ اودس وکړئ او د قرآن کريم تلاوت په مينه پيل کړئ، چې د ايمان له خوږو سره مو قرآني خوږبويي ګډه شي او د لوستلو له برکته يې د الله تعالی خوښ بنده ګان شئ.

زه دا باور لرم، چې تاسې به د ايمان او عقيدې له غوښتنو سره سم لومړی د لومړني مثال په مانيزه ښکلا ښکلي يئ او که داسې نه وي، نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

حتماً به د دويم مثال حقيقت ته ژمن يئ او دې ته به مو ملا تړلې وي، چې له خوږو او خوږبويي دواړو يې برخمن شئ.
په دې هيله، چې د لومړي مثال په حقيقت او معنويت به مو دومره زړه تړلی وي، چې له درېيمو او څلورمو بېلګو څخه مو د اوږد واټن په کچه ځان لرې ساتلی وي.

«وېښتان هم ناز غواړي!»

۸۰)ـ ابو قتاده رضی الله عنه د رحمت نبي صلی الله عليه وسلم نه پوښتنه وکړه، ويې ويل : إِنَّ لِي جُمَّةً. أَفَأُرَجلُهَا؟ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: نَعَمْ. وَأَكْرِمْهَا. [1]
ژباړه: ای د الله رسوله صلی الله عليه وسلم!
زه جمة (د سر هغه وېښتان چې پر اوګو پراته وي) لرم، ږمنځولی يې شم؟
رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وويل : هوکی؛ عزت يې کوه.
راوي وايي: بيا به ابو قتاده رضی الله عنه ډېر ځلې په ورځ کې دوه ځلې وېښتان غوړول، ددې له امله چې رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته ويلي و : (أَكْرِمْهَا) درناوی يې کوه.

د رسول الله صلی الله عليه وسلم پيغام ته په ټول درناوي، مسلمانه مېرمن کولی شي چې د خپل ټول نظافت ساتنې په اړخ کې د خپلو وېښتانو، نظافت، غوړولو او ږمنځولو ته هم پاملرنه وکړي.
د وېښتانو درناوی او په شرعي طريقې سره د وېښتانو ساتل او پالل نبوي سنت دی.

[1] موطأ مالك ت الأعظمي ۵/۱۳۸۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

يادونه: (جُمَّةً) د سر هغه وېښتان چې پر اوګو پراته وي) ياني څنې يې تر اوګو پورې وې. [1]

٨١)ـ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، رضى الله عنه، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: مَنْ كَانَ لَهُ شَعْرٌ فَلْيُكْرِمْهُ[2]

ژباړه: ابو هريرة رضى الله عنه د حديث راوي دى، رسول الله صلى الله عليه وسلم وايي: څوک چې وېښتان لري، د خپلو وېښتانو درناوی دې وکړي.

په اسلامي ذوق کې د وېښتانو پاکوالی، ږمنځول، خوړبويه کول، د شکل او څېرې ښکلا سمبالول، د وېښتانو درناوی بلل شوی دی.
رسول الله صلى الله عليه وسلم دا نه خوښوله، چې يو سړی دې د خپل سر يا ږيرې وېښتان داسې ګډوډ او ببر پرېږدي، چې ليدونکو ته د شکل او وېښتانو د ښکلا او نظافت په نه مراعاتولو د شيطان په څېر ښکاري.

﴿ سپين په تور مه بدلوئ! ﴾

جابر رضى الله عنه ويلي : د مکې د فتحې په ورځ ابو قحافه رضى الله عنه د ابوبکر رضى الله عنه پلار راوستلی شو چې سر او ږيره يې د ونو په څېر تک سپين و.
٨٢)ـ محمد مصطفى صلى الله عليه وسلم وويل : (غَيِّرُوا هَذَا الشَّيْبَ، وَجَنِّبُوهُ السَّوَادَ) [3]

---

[1] النهايه فى غريب الحديث والاثر١ج- ٢٨٩ مخ
[2] سنن أبي داود (4/ 76).
[3] مسند أحمد مخرجا ٢٣/١١

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: سپينو وېښتانو ته مو رنګ بدل کړئ او د توروالي څخه يې ځان وساتئ.

وېښتانو ته تور رنګ ورکول منع دي او ددې حديث نه يې په څرګنده حرمت (حرام والی) معلومېږي، په نورو رنګونو يې رنګول د جواز په درجه کې دي مګر که مسلمانه مېرمن د وېښتانو په رنګولو کې هم د کافرو، مشرکو او بدکاره ښځو سره ځان ورته جوړوي بيا هم حرام دي، ځکه (مَنْ تَشَبَّهَ بِقَوْمٍ فَهُوَ مِنْهُمْ[1]) څوک چې له يو قوم سره ځان ورته جوړوي، دی له هماغو څخه دی. [2]

ستر عالم شيخ محمد صالح العثيمين رحمه الله ويلي : هغه کس چې سپينو وېښتانو ته تور رنګ ورکوي ګوا چې له الله تعالی سره مقابله کوي، په پيدايښت او جوړښت کې د هغه له سنت او طريقې سره مقابله کوي، ځکه د ځوانۍ پر مهال وېښتان تور وي، کله چې د بوډاوالي يا د بل کوم لامل له وجه سپين شي، دی هڅه کوي چې دا حالت د ځوانۍ حالت ته وروګرځوي، ځکه هغه مهال يې وېښتان تور و او دا هڅه د الله تعالی په (خلق) جوړښت کې د تغير او بدلون په مانا ده او ددې په څنګ کې دا خبره هم ډېر ژر ښکاره کېږي چې د غه سړي يا مېرمن وېښتانو ته تور رنګ ورکړی، ځکه د وېښتانو بېخونه يې ژر سپينېږي. [3]

---

[1] سنن أبي داود (4/ 44)

[2] شخصية المرأة المسلمة/ فتاوى ابن عثيمين رحمه الله ٩٤٢

[3] **فتاوى المرأة المسلمة ٩٤٢**

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿ له تا سره لمونځ مې خوښېږي ﴾

۸۳)ـ اُم حميد رضی الله عنها د ابو حميد الساعد رضی الله عنه مېرمن رسول الله صلى الله عليه وسلم ته راغله ويې ويل :

(يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي أُحِبُّ الصَّلَاةَ مَعَكَ، قَالَ: «قَدْ عَلِمْتُ أَنَّكِ تُحِبِّينَ الصَّلَاةَ مَعِي، وَصَلَاتُكِ فِي بَيْتِكِ خَيْرٌ لَكِ مِنْ صَلَاتِكِ فِي حُجْرَتِكِ، وَصَلَاتُكِ فِي حُجْرَتِكِ خَيْرٌ مِنْ صَلَاتِكِ فِي دَارِكِ، وَصَلَاتُكِ فِي دَارِكِ خَيْرٌ لَكِ مِنْ صَلَاتِكِ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكِ، وَصَلَاتُكِ فِي مَسْجِدِ قَوْمِكِ خَيْرٌ لَكِ مِنْ صَلَاتِكِ فِي مَسْجِدِي) [1]

ژباړه: ای د الله رسوله! زما له تا سره يو ځای لمونځ کول خوښېږي.

رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته وويل : زه پوهېږم چې ستا له ما سره يو ځای لمونځ خوښېږي، مگر ستا لمونځ ستا په کوټه کې غوره دی، ستا د لمونځ نه ستا حجره کې او لمونځ ستا په حجره (کوټه) کې غوره دی، ستا له هغه لمونځ نه چې د کور په حويلۍ کې يې کوې او لمونځ ستا په دار (حويلۍ) کې غوره دی، ستا د هغه لمانځه نه چې د خپل قوم په جومات کې وي غوره دی، ستا د هغه لمانځه نه چې زما په جومات کې يې کوې.

۸۴)ـ (عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رضی الله عنهما، قَالَ: خَطَّ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم فِي الْأَرْضِ خُطُوطًا أَرْبَعَةً، قَالَ: أَتَدْرُونَ مَا هَذَا؟ ، قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: أَفْضَلُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ خَدِيجَةُ بِنْتِ خُوَيْلِدٍ، وَفَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ، وَمَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ، وَآسِيَةُ بِنْتُ مُزَاحِمٍ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ) [2]

---

[1] مسند أحمد مخرجا ۴۵/۳۷

[2] صحيح ابن حبان مخرجا (15/ 470)/ سلسلة الاحاديث الصحيحة۴ج ۱۳ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ابن عباس رضی الله عنهما وايي، رسول الله صلی الله عليه وسلم موږ ته په زمکه کې څلور خطونه راښکل، بيا يې وويل: پوهېږئ دا څه دي؟

صحابه کرامو وويل: الله او د هغه رسول ښه پوهېږي.

نو رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل: له اهل جنت څخه غوره مېرمنې خديجه د خويلد لور، فاطمه د محمد لور، مريم د عمران لور او اسيه د مزاحم لور او د فرعون مېرمن.

۸۵)ـ (عَنْ عُرْوَةَ رضی الله عنه، قَالَ: قَالَتْ عَائِشَةُ لِفَاطِمَةَ رضی الله عنها بِنْتِ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله عليه وسلم: أَلَا أُبَشِّرُكَ، أَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صلی الله عليه وسلم يَقُولُ: سَيِّدَاتُ نِسَاءِ أَهْلِ الْجَنَّةِ أَرْبَعٌ: مَرْيَمُ بِنْتُ عِمْرَانَ، وَفَاطِمَةُ بِنْتُ رَسُولِ اللَّهِ صلی الله عليه وسلم، وَخَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ، وَآسِيَةُ) [1]

ژباړه: عروه رضی الله عنه د حديث روايت کړی دی، وايي چې عائشې رضی الله عنها، فاطمې رضی الله عنها ته وويل : ايا زيری در نه کړم؟ چې رسول الله صلی الله عليه وسلم به ويل : د جنتي مېرمنو سردارانې څلور کسانې دي: مريم د عمران لور، فاطمه د محمد لور، خديجه د خويلد لور او اسيه د مزاحم لور.

۸۶)ـ عَنْ مَعْقِلَ بْنَ يَسَار رضی الله عنه، اَنَ رَسُولُ الله صلی الله عليه وسلم قَالَ: لَأَنْ يُطْعَنَ فِي رَأْسِ أَحَدِكُمْ بِمِخْيَطٍ مِنْ حَدِيدٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَمَسَّ امْرَأَةً لَا تَحِلُّ لَهُ. [2]

---

[1] المستدرك على الصحيحين للحاكم (3/ 205)

[2] المعجم الكبير للطبراني ۲۰/۲۱۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: معقل بن يسار رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي : دا چې ستاسو د يو کس په سر کې د اوسپنې مېخ ټک وهل شي، له دې نه غوره دی چې له داسې ښځمنې سره لاس ولګوي چې ده ته حلاله او روا نه وي.

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ رضی الله عنه، عَنْ رَسُولِ اللهِ صلی الله عليه وسلم قَالَ: إِيَّاكُمْ وَالْخَلْوَةَ بِالنِّسَاءِ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، مَا خَلَا رَجُلٌ وَامْرَأَةٌ إِلَّا دَخَلَ الشَّيْطَانُ بَيْنَهُمَا، وَلَيَزْحَمُ رَجُلٌ خِنْزِيرًا مُتَلَطِّخًا بِطِينٍ، أَوْ حَمْأَةٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَزْحَمَ مَنْكِبُهُ مَنْكِبَ امْرَأَةٍ لَا تَحِلُّ لَهُ» [1]

ژباړه: ابو امامه رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: له پرديو ښځمنو سره د يو ځای کېدلو نه ځان وساتئ، نه يو ځای کېږي سړی له ښځې سره، مګر شيطان د دوی په منځ کې وي، او چې سړی له داسې خنزير (خوګ) سره ولګېږي، چې پر خټو او چټليو لړلی وي، له دې نه غوره دی چې اوګه يې د داسې ښځې له اوګې سره ولګېږي، چې ده ته روا نه وي.

دواړه حديثونه په دې دلالت کوي چې د نامحرمو ښځو سره لاس يا د بدن بل کوم غړی لګول او هم اختلاط (ګډون) بد کار دی.

﴿سل تسبيح، زر نېکۍ﴾

۸۷)ـ عَنْ مُصْعَبِ بْنِ سَعْدٍ رضی الله عنه، حَدَّثَنِي أَبِي قَالَ: كُنَّا عِنْدَ رَسُولِ اللهِ صلی الله عليه وسلم، فَقَالَ: أَيَعْجِزُ أَحَدُكُمْ أَنْ يَكْسِبَ، كُلَّ يَوْمٍ أَلْفَ حَسَنَةٍ؟»

[1] المعجم الكبير للطبراني (8/ 205)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فَسَأَلَهُ سَائِلٌ مِنْ جُلَسَائِهِ: كَيْفَ يَكْسِبُ أَحَدُنَا أَلْفَ حَسَنَةٍ؟ قَالَ: «يُسَبِّحُ مِائَةَ تَسْبِيحَةٍ، فَيُكْتَبُ لَهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ، أَوْ يُحَطُّ عَنْهُ أَلْفُ خَطِيئَةٍ.

ژباړه :مصعب بن سعد رضی الله عنه له خپل پلار نه روايت کړی هغه ويلي: موږ له رسول الله صلی الله عليه وسلم سره و ، ويې ويل: ايا ستاسو يو کس دا طاقت لري چې هره ورځ زر(۱۰۰۰) نيکی وګټي؟

له ناستو کسانو څخه يو کس پوښتنه وکړه ای د الله رسوله صلی الله عليه وسلم !

څنګه به زموږ يو کس زر (۱۰۰۰) نېکۍ وګټي ؟

رسول الله صلی الله عليه وسلم وويل : چې سل ځلې تسبيح، (سبحان الله) ووايي زر (۱۰۰۰) نېکۍ ورته ليکل کيږي او ياپې زر (۱۰۰۰) ګناهونه ښل کيږي.[1]

﴿ په اسلام کې لومړۍ شهيده ﴾

د اسلام د سپېڅلي دين په لومړيو کې د ګوتو په شمېر څو تنو ښاغليو صحابه کرامو د مشرکانو له لورې هر ډول کړاو ته سينې سپر کړې وې، په دې لړ کې د مېړنيو باتورانو په څنګ کې يو شمېر پتمنو غيرتي مېرمنو هم پر خپلو سپېڅليو وينو د خپلو قربانيو او سرښندنو تاريخ وليکه، چې د تاريخ د سوونو پړاوونو له تېرېدلو وروسته اوس هم د هغوی نومونه ژوندي دي.

۸۸)ـ د تاريخ د دې زرينې دورې له نوميالیو څخه يوه هم سمية بنت خياط رضی الله عنها ده، دا د ابي حذيفه وينځه او د عمار بن ياسر رضی الله عنه مور وه، د لومړنيو مسلمانانو په کتار کې يې اوم مقام

---

[1] صحيح مسلم 4/ 2073

(c) ketabton.com: The Digital Library

درلوده، سمية رضی الله عنها ډېره زړه او کمزورې وه. د سمية رضی الله عنها خاوند ياسر رضی الله عنه او د هغه زوی عمار رضی الله عنه درې واړه هغه کسان وو، چې اسلام يې د پيل په سختو او ستونزمنو شېبو کې قبول کړی و، دې مجاهدې کورنۍ ته د مشرکانو له خوا سخت عذابونه ورکول کېده، رسول الله صلی الله عليه وسلمبه پر دوی ور تېرېده، دوی به يې د ابطح په سيمه کې د مکې سختې گرمۍ ته په ځمکه څملولي و او په رنگارنگ عذابونو به کړول کېدل، رسول الله صلی الله عليه وسلم به پر دوی ډېر دردمن کېده، خو له لاسه يې نه و پوره، دوی ته به يې ويل:(صبراً يا آل ياسر، موعدكم الجنة) د ياسر کورنۍ! صبر کوئ، ستاسې ځای جنت دی.

امام مجاهد رحمه الله ويلي: رسول الله صلی الله عليه وسلم، ابوبکر الصديق، بلال بن رباح، خباب، صهيب رومي، عمار رضی الله تعالی عنهم او

سمية رضی الله عنها اوه لومړني هغه کسان دي، چې خپل اسلام يې ښکاره کړی و.

رسول الله صلی الله عليه وسلماو ابوبکرالصديق رضی الله عنه خو د خپل قوم له لورې د اسلام دين ته له بلنې او خپراوي منع کېدل او دې نورو ته به د اوسپنې زغرې وراغوستل کېدلې او بيا به يې د مکې مکرمې گرم لمر ته څملول.

ابوجهل لعين د عمار رضی الله عنه گرانه مور په شرمگاه کې په نېزه ووهله، چې له امله يې ام عمارة رضی الله عنها د شهادت جام نوش کړ.

د صحابه وو د تاريخ ليکوال او محدثينو په اتفاقي ډول دا خبره کړې، چې سمية رضی الله عنها په اسلام کې لومړنۍ شهيده مېرمن ده، کله چې ابوجهل د بدر په ورځ ووژل شو، رسول الله صلی الله عليه وسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمار رضی الله عنه ته وويل:(الله تعالی ستا د شهيدې مور قاتل وواژه)[1].

﴿ارای‌شګرې دې ی‌ې هرو مرو ولولي!﴾

۸۹)ـ (عَنْ عَبْدِاللَّهِ رضی الله عنه، قَالَ: لَعَنَ اللَّهُ الْوَاشِمَاتِ، وَالْمُسْتَوْشِمَاتِ، وَالْمُتَنَمِّصَاتِ، وَالْمُتَفَلِّجَاتِ لِلْحُسْنِ الْمُغَيِّرَاتِ خَلْقَ اللَّهِ) [2]

ژباړه: عبدالله بن مسعود رضی الله عنه د حديث راوي دی، لعنت د الله دی پر هغو ښځو چې خالونه لګوي او پر هغو چې ترېنه د خالونو د لګولو غوښتنه کېږي، پر هغوی چې د وروځو وېښتان وباسي او هغوی چې د وېښتانو د ويستلو غوښتنه ترېنه کېږي او پر هغوی چې د حسن او ډول لپاره غاښونه ازادوي او د الله تعالی په جوړښت کې تغير او بدلون راولي.

راوي وايي: دا حديث د بني اسد قبيلې يوې مېرمنې ته ورسېد چې (اُم يعقوب) نومېده او قران به يې هم لوسته، ابن مسعود رضی الله عنه ته ورغله ورته يې وويل : دا کوم حديث دی چې ستا له لورې ماته رسېدلی؟ چې تا پر خال لګوونکو، هغوی چې د خال لګولو غوښتنه ترېنه کېږي، د وروځو د وېښتانو په ويستونکو او هغوی چې دا غوښتنه ترېنه کېږي، د غاښونو د حسن لپاره پر ازادوونکو، پر هغوی چې د الله تعالی جوړښت ته تغير ورکوونکې دي، لعنت ويلی؟

[1] **الاصابة فی تميز الصحابة، ۲۵٤۲.**

[2] سنن الدارمي ۳/۱۷۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله رضی الله عنه ورته وويل : څه دليل او پلمه ده زما لپاره چې زه به پر هغه چا لعنت نه وايم، چې رسول الله صلی الله عليه وسلم پرې لعنت ويلی دی او دا د الله تعالی په کتاب کې دي.
هغه ښځې وويل : ما خو قران کريم لوستی او دا خبره مې پکې نه ده پيدا کړې.
ابن مسعود رضی الله عنه ورته وويل : که چېرې ودې لوست پکې به يې بيا مومې.
الله تعالی ويلي: وَمَآ ءَاتَىٰكُمُ ٱلرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَىٰكُمۡ عَنۡهُ فَٱنتَهُواْۚ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَۖ إِنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلۡعِقَابِ ﴿٧﴾

ژباړه: او هغه څيز چې درکړی دی رسول الله صلی الله عليه وسلم، هغه ونيسئ او هغه څيز چې تاسې يې ترې منع کړي يئ، ترې منع شئ او وېره کوئ له الله نه، يقيناً الله تعالی سخت عذاب ورکوونکی دی.
ياني د قران کريم غوښتنه خو داده چې محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم د څه امر کوي، هغه وکړئ او څه نه مو چې منع کوي، هغه پرېدئ، نو؛ د خالونو لګولو، وروځو ويستلو او غاښونو اره کولو نه محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم منع کړې.
هغې ښځې وويل: زه همدا اوس له دې کارونو څخه ځينې ستا مېرمنه کې وينم.
ابن مسعود رضی الله عنه ورته وويل: ځه لاړه شه ويې ګوره!
کله چې د ابن مسعود رضی الله عنهکور ته ورغله او د هغه مېرمن يې وليده چې له يادو کارونو څخه هېڅ يو پکې نه و، بېرته ابن مسعود رضی الله عنه ته راغله ويې ويل : ستا په مېرمن کې دا هېڅ يو کار نه و.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابن مسعود رضی الله عنهورته وويل : که داسې وی نو زه به له هغې سره هېڅکله يو ځای شوی نه وای.[1]

دې حديث کې د اوس مهال تش په نامه يو شمېر مسلمانو پېغلو او نورو مېرمنو ته د سخت لعنت، تهديد او او رټنې ياد شوی، چې په ډېرې سپين سترګۍ ددې حديث خلاف عمل کوي، له دوی سره، سره هغه ښځې هم د الله تعالی د رحمت نه شړل شوې ښودل شوې چې ارايشګاه لري او د پيسو په بدل کې ناويانو او نورو عامو ښځمنو ته وروځې وباسي، مصنوعي وېښتان لګوي او داسې نورې ناوړه کړنې سرته رسوي.

«نظر او خيال»

٩٠)ـ (عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم: الْعَيْنُ حَقٌّ ، وَنَهَى عَنِ الْوَشْمِ) [2]

ژباړه: ابو هريرة رضی الله عنه د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: نظر حق دی او له خال لګولو نه يې منع کړې.

حديث کې د نظر نه مراد د سترګو لګېدل دي، خلك وايي له نظره شوی دی يانې بدو سترګو وهلی.

يادونه: ددې تفصيل ما د (الشفاء) کتاب کې کړی، لوستونکي کولی شي چې له هغې نه ګټه واخلي.

٩١)ـ نافع د ابن عمر رضی الله عنه نه روايت کړی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: (لَعَنَ اللَّهُ الوَاصِلَةَ وَالْمُسْتَوْصِلَةَ، وَالوَاشِمَةَ وَالْمُسْتَوْشِمَةَ [3]

---

[1] متفق عليه/ المرأة المسلمة ٩٣٠ مخ

[2] مسند أحمد مخرجا ١٣/٥٤٣

[3] صحيح البخاري٧/١٦٥

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: الله تعالی پر هغو ښځو لعنت ويلی چې وېښتان لګوي او پر هغو (ارايشګرو) چې د وېښتانو لګولو غوښتنه ترېنه کېږي، پر خال لګوونکې او پر هغې چې د خال لګولو غوښتنه ترېنه کېږي.

مسلمانه مېرمن ښايي نبوي لارښوونو ته په پام خپل سينګار برابر کړي، هسې نه چې د لنډ مهالي سينګار له امله په غبرګو نړيو کې د غبرګو لعنتونو ښکار شي.

﴿ د دنيا او اخرت غوره ډالۍ ﴾

۹۲)ـ (عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رضى الله عنهما، أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم قَالَ: أَرْبَعٌ مَنْ أُعْطِيَهُنَّ أُعْطِيَ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ: قَلْبًا شَاكِرًا، وَلِسَانًا ذَاكِرًا، وَبَدَنًا عَلَى الْبَلَاءِ صَابِرًا، وَزَوْجَةً لَا تَبْغِيهِ خَوْنًا فِي نَفْسِهَا وَلَا مَالِهِ) [1]

ژباړه: ابن عباس رضی الله عنهما د حديث راوي دی، رسول الله صلی الله عليه وسلم ويلي: څلور څيزونه چې چاته ورکړای شو هغه ته د دنيا او اخرت خير ورکړای شو.

زړه شکر ګذار، ژبه ذکر کوونکې، پر مصيبتونو او ازموينو صبرناک زړه او داسې مېرمن چې په خپل نفس او د خاوند په مال کې د خيانت هڅه نه کوي.

﴿ زړه د اخلاقو کان دی! ﴾

زړه د اخلاقو کان دی او د فضايلو سرچينه ده، د ايمان بشپړتيا په نېکو اخلاقو کې ده، حافظ ابن رجب رحمه الله په (جامع العلوم و الحکم) کې ليکلي چې د شريعت ټول اخلاق په دې څلورو حديثونو کې راجمع شوي دي او امام نووي رحمه الله په (الاربعين) کې هم راوړي.

---
[1] المعجم الکبير للطبراني ۱۱/۱۳۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ځلور حديثونه په لاندې ډول دي.

۹۳)ـ (عَنْ عَلِيِّ بْنِ حُسَيْنٍ، عَنْ أَبِيهِ، رضى الله عنه قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم: مِنْ حُسْنِ إِسْلامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَعْنِيهِ) (1)

ژباړه: على ابن حسين رضى الله عنه د خپل پلار نه روايت کړی، رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: د سړي د اسلام ښايست دادی چې هغه څه پرېدي کوم چې له ده سره مناسب نه وي .

دا حديث مسلمان نارينه او ښځينه ته سپارښتنه کوي چې د اسلامي عقيدې، روحيې او بنې خلاف عملونه پرېدئ، چې د اسلام ښايست مو پر ځای پاتې شي او له هغسې کړنو ځان وساتي چې د اسلام سره اړخ نه لګوي، هغه که اخلاقو، عاداتو، خوراک، څښاک او يا د ژوند په نورو چارو کې وي.

۹۴)ـ (عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ رضى الله عنه، عَنِ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم، أَنَّهُ قَالَ: لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى يُحِبَّ لِأَخِيهِ، مَا يُحِبُّ لِنَفْسِهِ) (2)

ژباړه: انس بن مالک رضى الله عنه د حديث راوي دی، چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ويلي: ستاسو يو کس تر هغې د بشپړ ايمان خاوند نه شي کېدلی، څو چې مسلمان ورور ته هغه څه خوښ نه کړي،څه چې ځان ته خوښوي.

۹۵)ـ عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رضى الله عنه، قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: مُرْنِي بِأَمْرٍ، قَالَ: لَا تَغْضَبْ، قَالَ: فَمَرَّ أَوْ فَذَهَبَ، ثُمَّ رَجَعَ، قَالَ: مُرْنِي بِأَمْرٍ، قَالَ: لَا تَغْضَبْ قَالَ: فَرَدَّدَ مِرَارًا كُلُّ ذَلِكَ يَرْجِعُ، فَيَقُولُ: لَا تَغْضَبْ . (1)

---

[1] مسند أحمد ط الرسالة ۳/۲۵۹

[2] مسند أحمد ط الرسالة ۲۰/۱۹۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: ابو هریره رضی الله عنه د حدیث راوي دی، وايي: رسول الله صلی الله علیه وسلم ته یو کس راغی، ویې ویل : ای د الله رسوله صلی الله علیه وسلم !

په یو څه امر راته وکړه؟

رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وویل : مه غوسه کېږه!

راوي وايي: هغه سړی تېر شو یا لاړ، بیا راوګرځېد، بیا یې وویل : په یو څه امر (وصیت) راته وکړه؟

رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته وویل : مه غوسه کېږه!

راوي وايي: په هر ځل چې دا کس راستنېده، رسول الله صلی الله علیه وسلم به ورته همدا خبره تکراروله چې مه غوسه کېږه!.

دا حدیث مسلمانو نارینه او ښځینو ته ستر نبوي وصیت دی چې له غوسې څخه ځانونه وساتي، ځکه ډېر ځلې غوسه کېدل انسان ته په دنیا او اخرت کې د تاوان سبب کېږي او کله داسې شي چې د غوسې د نه کنترول له امله مؤمن نارینه او یا ښځینه له خپل دین څخه خلاص شي.

٩٦)ـ (عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو رضی الله عنه: أَنَّ رَسُولَ اللهِ صلی الله علیه وسلم، قَالَ : وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ، فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ) [2]

ژباړه: عبدالله ابن عمر رضی الله عنه د حدیث راوي دی رسول الله صلی الله علیه وسلم ویلي: څوک چې پر الله تعالی او د اخرت په ورځ ایمان لري، خیر دې واي او یا دې چوپ اوسېږي.

---

[1] مسند أحمد ط الرسالة (16/ 68)

[2] مسند أحمد ط الرسالة ١١/١٩٢

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې حديث کې مؤمنانو نارينه او ښځينه و ته سپارښتنه شوې چې څوک پر الله تعالى او اخرت ايمان لري له بې ځايه خبرو څخه به ځان ساتي، تل به خير وايي، د خير خبرې به کوي او که داسې نه وي، نو؛ چوپتيا به غوره کوي، ځکه له بې ځايه خبرو څخه چوپتيا غوره ده.
لقمان حکيم رحمه الله هم خپل زوی ته په نصيحت کې ويلي و : زويه! که خبرې د سپينو زرو دي نو چوپيتا د سرو زرو ده».
وايي چې د امام ابو حنيفه رحمه الله گوتمه کې هم داسې ليکلي و:
(قُلِ الْخَيْرَ اَوِسْکُتْ) (خير وايه يا چوپ اوسېږه).
همدې بنسټونو ته په پام، مسلمانو مېرمنو ته پکار ده چې خپل ډېرى وختونو کې خپلې ژبې د الله تعالى په ذکر، د قران کريم په تلاوت او ښو خبرو لمدې وساتي او له هغو خبرو څخه ډډه وکړي چې د دوى ايمان، عقيدې او شخصيت ته زيان رسوي.

﴿ صلاة التسبيح ﴾

۹۷)ـ (سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ.)
گټه او يادونه:
عبدالله بن عباس رضی الله عنهما نه روايت دی، چې رسول الله صلى الله عليه وسلم عباس بن عبدالمطلب ته وويل: ای عباس ای تره! ايا زه تاته عطيه در نه کړم، ايا زه تاته ډالۍ درنه کړم، ايا زه تاته ونه ښايم، ايا زه پر تا لس خصلتونه (کارونه) ونه کړم؟ چې که ته هغه اختيار کړې، نو الله تعالى به ستا گناهونه مخکيني، وروستني، پخواني او نوي، سهواً او قصداً، کوچني او غټ، پټ او ښکاره (ټول گناهونه) وبښي، (هغه دا دي) چې ته څلور رکعته لمونځ په داسې طريقه وکړې، چې په هر رکعت کې سورت فاتحه او يو سورت ولولې، کله چې په لومړي رکعت

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې د قرائت نه فارغ شې او ته ولاړ يې، نو پينځلس ځلې به دا تسبيح ووايې:

(سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلاَ إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ)، بيا به رکوع وکړې، په هغې کې به يې لس ځلې ووايې، بيا به د رکوع نه سر پورته کړې (سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ) نه وروسته په ولاړه کې به يې لس ځلې ووايې، بيا به سجدې ته لاړ شې او په سجده کې به يې لس ځلې ووايې، بيا به سجدې نه سر پورته کړې (د دوو سجدو منځ کې) به يې لس ځلې ووايې، بيا به سجده وکړې او په سجده کې به يې لس ځلې ووايې، بيا به له سجدې نه سر پورته کړې، له قيام (درېدلو) مخکې، په جلسه د استراحت کې به يې لس ځلې ووايې، نو دا په هر رکعت کې پينځه اويا ځلې شو، دغه شان کار به په څلورو رکعتونو کې کوې.

که ستا طاقت وي، چې دا لمونځ هره ورځ يو ځل وکړې، نو ويې کړه او که هره ورځ يې نه شې کولای، په هره اونۍ کې يې يو ځل کوه او که په هره جمعه کې يې نه شې کولای، په هره مياشت کې يې يو ځل کوه او که په هره مياشت کې يې نه شې کولای، په هر کال کې يې يو ځل کوه او که په هر کال کې يې نه شې کولای، نو په ټول عمر کې يې يو ځل (خو ضرور) وکړه.(1)

﴿ صلاة حاجت ﴾

٩٨)ـ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى الْأَسْلَمِيِّ رضى الله عنهما، قَالَ: خَرَجَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صلى الله عليه وسلم، فَقَالَ: مَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ إِلَى اللَّهِ، أَوْ إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ، فَلْيَتَوَضَّأْ وَلْيُصَلِّ رَكْعَتَيْنِ، ثُمَّ لِيَقُلْ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ

1. الحق الصريح ٥جلد- ٣٧٤مخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رَحْمَتِكَ، وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ، وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بِرٍّ، وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ، أَسْأَلُكَ أَلَّا تَدَعَ لِي ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ، وَلَا هَمًّا إِلَّا فَرَّجْتَهُ، وَلَا حَاجَةً هِيَ لَكَ رِضًا إِلَّا قَضَيْتَهَا لِي، ثُمَّ يَسْأَلُ اللَّهَ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَا شَاءَ، فَإِنَّهُ يُقَدَّرُ. [1]

ژباړه: عبدالله بن ابي اوفی رضی الله عنهما وايي: رسول الله صلی الله عليه وسلم موږ ته راووت، ويې ويل: د چا چې الله تعالی لره څه حاجت يا کار بند وي، يا يې له بنيادمانو څخه کوم کس ته څه حاجت وي، اودس دې وکړي، بيا دې ووايي :

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ، سُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مُوجِبَاتِ رَحْمَتِكَ، وَعَزَائِمَ مَغْفِرَتِكَ، وَالْغَنِيمَةَ مِنْ كُلِّ بِرٍّ، وَالسَّلَامَةَ مِنْ كُلِّ إِثْمٍ، أَسْأَلُكَ أَلَّا تَدَعَ لِي ذَنْبًا إِلَّا غَفَرْتَهُ، وَلَا هَمًّا إِلَّا فَرَّجْتَهُ، وَلَا حَاجَةً هِيَ لَكَ رِضًا إِلَّا قَضَيْتَهَا لِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

بيا دې الله تعالی نه وغواړي، څه چې غواړي، که د دنيا او که د اخرت اړوند وي، ځکه دا دعا قبلېږي.

﴿ د استخارې لمونځ ﴾

٩٩)ـ عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ رضى الله عنهما، قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم يُعَلِّمُنَا الِاسْتِخَارَةَ كَمَا يُعَلِّمُنَا السُّورَةَ مِنَ الْقُرْآنِ، يَقُولُ: " إِذَا هَمَّ أَحَدُكُمْ بِالْأَمْرِ، فَلْيَرْكَعْ رَكْعَتَيْنِ مِنْ غَيْرِ الْفَرِيضَةِ، ثُمَّ لِيَقُلْ: اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ

[1] سنن ابن ماجه (1/ 441)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ، وَيُسَمِّي حَاجَتَهُ.[1]

ژباړه: جابر بن عبدالله رضی الله عنهما وايي: رسول الله صلی الله عليه وسلم به موږ ته په چارو کې د استخارې دعا داسې راښودله، لکه څنګه به يې چې موږ ته د قران کريم يو سورت رازده کاوه، ويل به يې: کله چې ستاسو يو کس د څه کار اراده وکړي، نو د فرضي لمانځه پرته دې دوه رکعته لمونځ وکړي او خپل حاجت دې ونوموي، بيا دې داسې ووايي: اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ اللَّهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاقْدُرْهُ لِي وَيَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي أَوْ قَالَ فِي عَاجِلِ أَمْرِي وَآجِلِهِ فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْنِي عَنْهُ وَاقْدُرْ لِي الْخَيْرَ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ.

﴿له مجلس نه د پاڅېدلو دعا﴾

۱۰۰)ـ عَنْ أَبِي بَرْزَةَ الْأَسْلَمِيِّ رضی الله عنه، قَالَ: لَمَّا كَانَ بِآخِرَةٍ، كَانَ رَسُولُ الله صلی الله عليه وسلم إِذَا جَلَسَ فِي الْمَجْلِسِ، فَأَرَادَ أَنْ يَقُومَ قَالَ: " سُبْحَانَكَ اللهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ) [2]

ژباړه: ابو برزة رضی الله عنه وايي : رسول الله صلی الله عليه وسلم به د مجلس په اخر کې ياني کله به يې چې د پاڅېدلو اراده وکړه، داسې به يې ووېل : (سُبْحَانَكَ اللهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ)

---

[1] .صحيح البخاري

[2] مسند أحمد ط الرسالة (33/ 47)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې هيله چې مسلمانې خويندې د خپلو مجلسونو په پای کې دا نبوي سوغات هېر نه کړي او هم موږ د خپلو دعاګانو په لپه کې ياد وساتي.

(وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ مُحَمَّدٍ النَّبِيِّ وَآلِهِ وَسَلَّمَ)

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library